

SƏRİNGÜL SADƏ

Bayatı dan yeridir

*Bayatı dan yeridi,
Qürur ad-san yeridi.
Şəhidlərin ruhuna,
O, din-iman yeridi!*

“Elm və təhsil”

Bakı – 2025

Redaktor:
Adil Cəfəqəş

Rəyçi:
İladi Öməröğlu
(S.Sadənin ustadı)

Səringül Sadə. Bayatı dan yeridir.
Bakı, "Elm və təhsil", 2025, 164 səh.

4702000000

N-98-2025 qrifli nəşr

© "Elm və təhsil", 2025

ÖN SÖZ

Ədəbiyyat tariximizə nəzər salanda bütün janrlarla yanaşı, bayatı janrının ədəbiyyatda üstünlük və birincilik təşkil etdiyini açıq-aydın görürük. Bu janr sadə görünsə də, həm çətin, həm düşündürücüdür. Bu şeir növü bir bənddən, hər bənd yeddi hecadan ibarət olsa da, hər bayatının böyük həcmli bir şeirdən daha çox məna kəsb edib, təsir gücünə malik olması danılmazdır. Elə bir insan olmaz ki, bayatı oxuyanda, yaxud eşidəndə hissə qapılıb kövrəlməsin. Bayatının yaranma tarixi bizə məlum olmasa da, bu növün ən mükəmməl formasına Sarı Aşığın, Aşıq Lələnin və Əzizinin bayatılarında rast gəlirik.

Sonralar çox sayda bayatı yazan şairlərimiz olsa da, özünü təsdiqləyib ədəbiyyatda qalma şansına malik olmayıblar.

Zaman-zaman kişi şair və aşıqlarla yanaşı, bir çox qadın aşıq və şairlər olub ki, ədəbiyyatımıza çox gözəl bayatı nümunələri bəxş ediblər. Belə şairlərdən biri də haqqında yazdığım Səringül Sadədir. Bu yazıda həmin xanımın bayatılarından danışib bir çox incə məqamlara toxunacam.

Elə əvvəlcədən qeyd etmək istəyirəm ki, son zamanlar bayatı yazan şairlərimiz çox olsa da, Səringül Sadənin yazdığı bayatılar daha diqqətçəkəndir. Çünki onun bayatıları həm dil, həm üslub, həm də təsir gücü baxımından başqa həmkarlarından fərqlənir.

Onu da vurğulayım ki, Səringül xanım ədəbiyyata təsadüfən gələn adam deyil. O xalqa çox böyük şəxsiyyətlər, şairlər və ustad aşıqlar bəxş edən Borçalı mahalındandır. Onun sözə bağlılığı, şairliyi də kökdən gəlmə və irsidir. O hər birimizin tanıdığı şairə Sədət Butanın və elm xadimi, şair İladi Öməröğlunun bacısıdır.

Mən ilk dəfə bu xanımı rəhbəri olduğum "Sarı Aşıq" ədəbi məclisində görüb tanımışam. Mövzusu bayatı janrı olan məclisin birində bu xanım da iştirak edirdi. Adı mənə tanış olsa da, yaradıcılığı haqqında heç bir məlumata malik deyildim. Ona söz verəndə söylədiyi bayatılar məni çox təsirləndirdi və bu poetik nümunələrin gözəlliyinə valeh oldum. Səringül xanımla dostluğumuz da elə həmin məclisdən sonra başladı və onun yaradıcılığı ilə yaxından tanış olmağı qərara aldım. Səringül Sadənin qafiyəli bayatılarından əlavə cinaslı bayatıları da məni onun yaradıcılığı ilə daha çox maraqlanmağa məcbur etdi.

Məncə, bu məqamda onun cinaslı bayatılarından bir neçə nümunəyə diqqət yetirsək yerinə düşər.

*Dərd üzə,
Qoyma canı dərd üzə.
Könlüm bulanlıq dərya,
Çətin çıxma dərd üzə.*

*Yarı yolda,
Yar qoydu yarı yolda.*

*Mən qaçdım, fəlak qovdu,
Haqladı yarı yolda.*

*Dərdi nə,
Becərdi nə, dərdi nə?
Bir dərdim bərabərdi,
Min dərdlinin dərdinə.*

Səringül xanım heç bir təkrara yol vermədən cinaslardan çox ustalıqla istifadə edir və üçüncü, dördüncü misralarda fikrin təsir gücünü artıraraq bayatıları uğurlu sonluqla tamamlayır. Gördüyümüz kimi cinasların mükəmməlliyi göz önündədir. Hətta onun cinaslı bayatılarında Sarı Aşıq nəfəsi açıq-aydın duyulmaqdadır. Bu da onun Sarı Aşıqdan bəhrələndiyinin sübutudur ki, özünü göstərir.

Onu da qeyd edim ki, bayatı yazmaq sadə görünməyindən qat-qat çətindir. Çünki bayatı başqa formalı şeirlərdən fərqli olaraq, fərqli deyim tərzinə və üsluba malikdir. Bayatının birinci və ikinci misralarından fərqli olaraq, məna dərinliyi, təsir gücü üçüncü, dördüncü misraların üzərinə düşür. Bu da müəllifdən ustalıq tələb edir. Səringül xanım tam olaraq bu işin öhdəsindən gələ bilir.

Səringül xanımlın qafiyəli bayatıları heç də cinaslı bayatılarından geri qalmır və zəif görünmür. Yuxarıda izah etdiyim kimi onun qafiyəli bayatıları da məna və poetik qaydalar baxımından çox mü-

kəmməl şəkildə işlənib, bir o qədər də Aşıq Lələnin və Əzizinin bayatılarından fərqlənmir.

İndi də müəllifin qafiyəli bayatlarına diqqət yetirək:

*Dərdə mənə,
Dərd əyər dərd əməni.
Arazda qərq olmuşam,
Gəzirlər Kürdə mənə.*

*Gözlərimin yaşı çox,
Könlümün tələşi çox.
Sadə, dəyib başına,
Bu fələyin daşı çox.*

*Qəm qəlbin deşən ağlar,
Od düşər, kövşən ağlar.
Atdan düşmək dərd deyil,
Adından düşən ağlar.*

Məncə Səringül xanımı tərifləməyə ehtiyac yoxdur. Atalar düz deyib: "görünən dağa nə bələdçi".

Əminəm ki, Səringül Sadənin bayatları dillərdə əzbər olub yaşayacaq. Kövrək məqamlarda insanların təskinliyi və təsəllisi üçün istinad mənbəyi olacaq.

Uğurlar arzulayıram.

Adil CƏFAKEŞ

Publisist-şair,

*"Sarı Aşıq" Ədəbi Məclisinin təsisçisi və rəhbəri,
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin və Azərbaycan Aşıqlar
Birliyinin üzvü, "Qızıl qələm" media mükafatçısı*

Cinas bayatılar

Dedi hikmət, söz Alı,
Qan qaraldar söz alı.
Qoşun-ləşkər almayan,
Şəhərləri söz alı.

Gül atdı Güləndama,
Gül ələ, gül əndama.
Sarayda qan-yaş tökür,
Gül əldə gülən dama!

Bülbül titrər, gül əsər,
Bülbül verdi gülə sər.
Cəfasını bülbülün,
Ellərə yay, Güləsər!

Xanoğlandı lələ, ər,
Görüb Kərəm, Lələlər.
Avazı Ləhni-Davud,
Açsa ağzın ləl ələr!

Yara-yara,
Könlümdü yara-yara.
Sadə Fərhada döndü,
Dağları yara-yara.

Lələ qan,
Tökülübdü lələ, qan.
Aşiq mənim göz nurum,
Nəfəsimdən, Lələ, qan!

Bənizindi lap sarı,
Az boylan qəmə sarı.
Yaxşını yaxşı günə,
Yamanı qəmə sarı!

Özü, qəlbi daş adam,
Əri, süzül, daşa dam.
Çaş qalırım görəndə
Adam daşdı, daşa dam!

Dərdi nə səp, nə dər də,
Əlac nədi nə dərde?
Gəlməyinə yol vermə,
Açma ona nə dər* də.

Yaraşiq ol,
Eşqimdən, yar, aşiq ol.
Sarıl gülə yarpaqtək,
Mən gülə yaraşiq ol!

---

* qapı

Yara məni,
Bürüyüb yara məni.
Loğmana aparmayın,
Çatdırın yara məni!

Oxudan məni,
Hərdən oxu, dan məni.
Eşqin güllü yaz olsun,
Eşqlə oxudan məni!

Qəm yarıdı,
Nə dərd, nə qəm yarıdı.
Sadə sevib, könül verib,
Dərd sirdaşı, qəm yarıdı!

Yara qan,
Yara çirkdi, yara qan.
Qanından da pay verər,
Yar uddurmaz yara qan.

Yar üzü,
Sözlə canı yar üzü.
Dünya dönsün tərsinə,
Heç dönməsin yar üzü!

Gəzdim külli Bağdadı,
Daddım bağça-bağ dadı.
Ayağım qandallıdı,
Qolum ipək bağdadı!

Gülənə,
Tikan qandı, gülə nə?
Bərəkallah deyib el,
Əvvəl yox, son gülənə!

Gül dərdi,
Bülbül çəkər gül dərdi.
Bax namərdin bəxtinə,
Tikan səpib, gül dərdi!

A yağı çəkər,
Namərd ay ağı çəkər.
Dostu dost çəkər başa,
Düşmən ayagı çəkər!

Bu arandı, o dağlar,
Bu yandırar, o dağlar
Qarsalayar Sadəni,
Nalə çəkər, od ağlar.

Səp yerə dər də məni,
Gör Sadə dərd əməni.
Bu fələk qurban verdi,
Qəm, qüssə, dərdə məni!

Dərdim mənə yar, aşıq,
Loğmanım ol, yar, aşıq.
Qadınlara kəlağay,
Ərə papaq yaraşır!

Qan qaldı,
Qan qovğadı, qan qaldı.
Qisas aldı Şəhidlər,
Demə yerdə qan qaldı!

Min ləli,
Ver gövhəri, min ləli.
Ölən geriyə dönməz,
Yalvar-yapış, min ləli!

Haqq yeridi,
O dünya Haqq yeridi.
Haqsızlığın üstünə,
Şimşəktək haqq yeridi.

Bir ada,
Çalış, yetiş bir ada.
Coşub-daşsa ümmanlar,
Suda qalmaz bir ada!

Sinə dağlar,
Göz yaşım sinə dağlar.
Qorxuram həsrətimdən,
Alçala - sinə dağlar.

Bala sən,
Bax qaymağa, bala sən.
Bəla olma başıma,
Baş tacım ol, bala, sən!

Söz oxu,
Sən hikmətli söz oxu.
Kürəyim şan-şan yara,
Sinəm milyon söz oxu!

Xəzangülü,
Sevirəm Xəzangülü.
Ömrü güllü yaz olsun,
Olmasın xəzan gülü.

Rəngi – ruhu sarısan,
Axan qanı sarısan.
Yarı qoyub qibləyə,
Tərsə yatan Sarısan!

Dağa bax,
Dur arandan dağa bax.
Ürəyimi dağlayan,
Sinəmdəki dağa bax.

Ay gecələr,
Gündüzlər, ay gecələr.
Sinəmdən günəş qalxar,
Yerində, ay gecələr.

Oxu düz,
Bacar sözü oxu düz.
Taylı tayın tapmayıb,
Kaman əyri, oxu düz!

Qan sızdı,
Qanıçəndi, qansızdı.
O namərdin əlindən,
Bax, gözümə qan sızdı.

Baxdı getdi,
Çevrildi, baxdı getdi,
Getmədi özü mənə,
Baxtımdan baxtı getdi.

Qara yandı,
Dərd çəkdi, qara yandı.
Yanmayan oda canı,
Yay yağan qara yandı.

Qan dadı,
Qeyrət damar, qandadı.
Gül şirəsi çəkir o,
Sadə bilməz qan dadı!

Köç yeridi,
Köç oldu, köç yeridi.
Gələni yola salır,
Bu dünya köç yeridi!

Qara qandı,
Al qanım qara qandı.
Evi uçmuş fələyə,
Ağ dedim, qara qandı!

Qara damdı,
Göz yaşım qara damdı.
Mənim bu can sarayım,
Bir uçuq qaradamdı!

Can qardaş,
Qıyma yana can, qardaş.
Dərddən dağam - bası qar,
Daşa dönüb can, qardaş!

Qara dam,
Kim görübdü qar adam.
Sarayda qan-qada var,
Çıralıdı qaradam!

Dərdi dağlar,
Dağlının dərdi dağlar.
Köz düşər sinəsinə,
O dərd, bu dərdi dağlar.

Düz oxu,
Sadə, sözü düz oxu.
Yay ikiye qatlanar,
Ovçu vurur düz oxu!

İnciyəm,
Kimsən, kimdən inciyəm?
Sən bir daşsan, cıncılsan,
Mən mirvari - inciyəm!

Dağ üstə,
Var sinəmin dağ üstə.
Gördüm yarın üzünü,
Dağı qoydum dağ üstə.

Qar daşdan,
Uzü soyuq qar daşdan.
Gedib gedər-gəlməzə,
Xəbər yoxdu qardaşdan.

Daşla məni,
Daş götür, daşla məni.
Dönmüşəm dərddən daşa,
Qorxutma daşla məni.

Dərdi dağlar,
Alandı dərdi dağlar.
Oturub sinəm üstə,
Bu dərd o dərdi dağlar!

Dərd dili,
Dərdin də var dərd dili.
Üzü qara eyləyib,
Gödək eylər dərd dili.

Daş yeridi,
Bu sinəm daş yeridi.
Haqq deyib, haqqa vardım,
Mənimlə daş yeridi!

Qandı yar,
Açma ağzı, qandı, yar.
Uydu əğyar sözünə,
Sözümü tərs qandı yar!

Uzaqdadı o dağlar,
Bu sinəmi o dağlar,
Qarşılayın Sadəni,
Nalə çəkər, od ağlar.

Səp yerə, dər də məni,
Gör Sadə dərd əməni,
Öz anam qurban verdi,
Əliylə dərdə məni!

Qara bağ,
Bürünübdü qara bağ.
Qansız fələk salıbdı,
Ağ boynuma qara bağ!

Yax, ana,
Yandırana, yaxana.
Fələk dizə gətirər,
Əlin atsa yaxana.

Qara dağ,
Həsərət qalıb qara dağ.
Kəsilibdi taqətim,
Var sinəmdə qara dağ!

Lalammi?
Solan gülüm lalammi?
Təpiyib dil-dodağım,
Aman Allah, lalammi!

Sarı dağlar
Rəng-ruhu sarı dağlar.
Axtarır tapa bilmir,
Yaxşını Sarı, dağlar!

Sına Tanrı,
Ver dərdi, sina, Tanrı.
Çəkməsə dərdi belim,
Beş yerdən sina, Tanrı!

Gülbənizi,
Gül ətri, gül bənizi.
Yarından ayrı düşüb,
Dərd alıb Gülbənizi.

Yaxar məni,
Yandırar-yaxar məni.
Dərd saraldıb öldürər,
Eyləyər ya xar məni!

Dərdi bağlar,
Bağbanın dərdi bağlar.
Boynuma əli çatan,
Zəncirlə dərdi bağlar!

Kəsə,
Mən deyirəm söz kəsə.
Bala dağı kim görər,
Arzulamaz bir kəsə.

Ay nadan,
Az boylan, bax aynadan.
Ordan ər çıxan deyil,
Anla məni, ay nadan!

Dərdimi,
Balam barı dərdimi?
Hara getdi bilmədim,
Kimə deyim dərdimi?

Ər kimdi,
Söz qürurum, ərkimdi.
Deyin, söz sərrafları,
Bu meydanda ər kimdi?

Yad olar,
Doğma olar, yad olar.
Ehtiramla anılar,
Yaxşılar hey yad olar.

Düz məni,
İpə-sapa düz məni.
Əyrilərlə işim yox,
Etsin yoldaş düz məni!

Məndilini,
Ver yarın məndilini.*
Yarımın öyrənmişəm,
Bilirəm mən dilini!

Mərdana,
Söz deyərəm mərdana.
Mərd törəməz namərddən,
Mərdi doğar mərd ana!

Eşqdən,
Könül - zəmi, eşq - dən.
Yar könlündən könlümə,
Körpü salıb eşqdən.

Yanaram,
Alma, heyva, ya naram.
Vətən deyib qürbətdə,
Od-alovsuz yanaram!

Dinc əlim,
Dinc ayağım, dinc əlim.
Önüm dolu düşməndi,
Necə yatım, dincəlim?

---

* cib dəsmalı

Əqrəbdi,
O şahmardı, əqrəbdi.
Bir də çalan ömrümü,
Saatdakı əqrəbdi!

Söz var gözə pərdədi,
Söz simdəki pərdədi.
Suyla işlər dəyirman,
Demə günah pərdədi!

Yarası,
Dözülməzdi yarası.
Nişan qalib sinəmdə,
Bu fələyin yarası.

Yaralandı,
Ox dəydi, yaralandı.
Ey mənim can-ciyərim,
Yar dərdin yar alandı!

Para-para,
Hey dedin para-para.
Yar sevib, sonra atan,
Olasan para-para!

Yaşa bağlar,
Xəstəlik yaşa bağlar.
Bəzən də qanlı fələk,
Qurunu yaşa bağlar!

Ağa dağlar,
Nökəri ağa dağlar.
Soyunub yaşıl donu,
Bürünüb ağa dağlar!

Çatasan,
Dərdə tonqal çatasan.
Sadə, bəlkə sən onda,
Bir xoş günə çatasan.

Qar alar,
Dağ başını qar alar.
Sənin qanın qaralsa,
Sadə geyər qaralar!

Dərdi nə?
Əkdi, səpdi, dərdi nə?
Dərdiylə şərik oldu,
Sadə dünya dərdinə.

Qəm yeridi,
Atlandı, qəm yeridi.
Sadəyəm, mənim qəlbim,
Dərd evi, qəm yeridi.

Bəndə bil,
İşim düşüb bəndə, bil.
Neyləsin də, ey fələk,
Olmam sənə bəndə, bil!

O xala,
Könül müştəq o xala.
Qorxum budu yarımdan,
Yazıq canım ox ala!

Gül düyünü,
Tutubdu gül düyünü.
Çox şükür, gördüm, Allah,
Ağların güldüyünü.

Sadə, dön bax, yar odu,
Əhdinə düz yar odu.
Şirindi yandırsa da,
Eşqin alovu, odu!

Daldadı,
Qatarından daldadı.
Dərdli-qəmli bəndəyə,
Xudam özü daldadı.*

Bir də gülə,
Yar üzü bir də gülə.
Bülbül istər oxusun,
Nəğməsin bir də gülə!

Ə Sər gül,
Əsər yellər, əsər gül.
Qayıtdım yurd yerinə,
Yoxdu səndən əsər, gül!

Qan gətirər,
Qan deyən, qan gətirər.
Deyilən tənəli söz,
Gözlərə qan gətirər.

Ər papağı,
Ər oğlun ər papağı.
Meydanda başın verər,
Verməz heç ər papağı.

---

* kömək

Baş papağı,
Qeyrətdi baş papağı,
Qeyrətsizə verməyin,
Alçaldar baş papağı!

Səringülə,
Könül ver Səringülə.
Dağlardan bir meh əssin,
Qoy gəlsin sərin gülə.

Səringülü,
Siz sevin Səringülü.
O bizim şairənin,
Yoluna sərin gülü.

Dilini,
Yar bilər yar dilini.
Şər deyən, kəsin Allah,
Bağlasın tez dilini!

Yola mənnən,
Yar çıxdı yola mənnən.
Gedirəm mən onunla,
Bəxt getmir yola mənnən.

Yerində,
Qulağı var yerin də.
Söz yerinə düşməsə,
Dura bilməz yerində.

Söz odu,
Sözə salar söz odu.
Hər deyilən söz olmaz,
Yadda qalan söz odu.

Yaraşığam,
Eşqindən yar, aşığam.
Dayanmışam yanında,
Mən sənə yaraşığam.

Yaddan çıxmaz bu dağın,
Dərd olsun qol-budağın.
Qurun qalsın yerində,
Qırılsın şax-budağın!

Sarı bağlar,
Var yasıl, sarı bağlar.
Yaxşının yarasını,
Bil, təkcə Sarı bağlar.

Həkim mənəm,
Deyimmi hə, kim mənəm?
Dur gəl səni sağaldım,
Dediyin həkim mənəm!

Yara məni,
Yetirin yara məni.
Yaralayıb ayrılıq,
Yandırır yara məni.

Yaşadam,
Ya qəmliyəm, ya şadam,
Yaşatmadım özümü,
Kiməm səni yaşadam?

Məni dağlar,
Ağlayın məni, dağlar.
Öldürüb getməz fələk,
Hey dönüb məni dağlar!

A yağ,ı,
Dinlə məni, a yağ,ı
Başa başı baş çəkər,
Baş çəkəmməz ayağ,ı.

Can yarım,
Cana verdin can, yarım,
Eşq yolunda ölmədin,
Oldun yarımcan yarım!

Yığ, ana,
Hörmət, izzət yığ, ana.
Çətin yaxşı deyərlər,
Qaş-daş alıb yığana!

Dərdə yan,
Dərdli kəsə dərd əyan.
Azca olsun insafın,
Məndəki bu dərdə yan!

Dilə məndən,
Bir mətləb dilə məndən.
Gözləmə heç soyuqluq.
Bu Ana dilə məndən!

Düzəli,
Əyri çətin düzəli.
Allah verir bəndəyə,
Agah olun, düz əli.

Düz daşı,
Əyri qoyma düz daşı.
Dərdə əymə belini,
Şahanə dur, düz daşı!

Günahdı,
Gecə fəryad, gün ahdı.
Könül qırıb, ev yıxmaq,
Bağışlanmaz günahdı.

Mərdə mən,
Mərd böyüyər mərd əmən.
Bir namərdin ömründən,
Pay verəydim mərdə mən!

Dəhnəsinə,
Bənd-bərə, dəhnəsi nə?
Yolundan çıxanların,
Siz döyün dəhnəsinə!

Qala,
Yol vermə gözün qala.
Körpü sal ürəklərə,
Qur bina, hasar, qala!

Dərdə yan,
Hər bir kəsə dərd əyan.
Eşqin oduna alış,
O verdiyi dərdə yan.

Atalı,
İgid xəncər, at alı.
Sadəyə siz deməyin,
Geyin qara, at alı!

Günahım,
Yarəb, nəydi günahım?
Ağlamışam bir ömür,
Ay - fəğanım, gün - ahım.

Qan dedi,
Sadə anla, qan dedi.
Baxma yada heç zaman,
Olar gözün qan dedi!

A nadan,
Anla məni, a nadan.
Ayım, ilim ötməyir,
Nə sökülür ana, dan!

Uzağı,
Seç yaxını, uzağı.
Adam var görə bilmir,
Heç burnundan uzağı.

Yara kimi,
Tay etdin yara kimi?
İncidər hey insanı,
Pis söz bir yara kimi.

Min başı var,
Yüzbaşı, minbaşı var.
Baş açmaq olmur, bilin,
Bir sözün min başı var.

Yar, amin,
Dualarım yara min.
Tək Allah kömək eylər,
Sadə birdi, yara min!

Gecə yarı,
Aldı bu gecə yarı.
Başıma od ələndi,
Can yandı gecəyarı.

Diri dağı,
Var ölü, diri dağı.
Qurbani məzarı pir,
Kaş görəm Diridağı.

Başkeçiddi,
Güzarım baş keçiddi,
Sadənin əvvəl-sonu,
Mənzili Başkeçiddi.

Qar ayazı,
Üşüdər qar ayazı.
Müxənnət fələk açdı,
Üstümə qara yazı!

Gül açar,
Gülən gözdə gül açar.
Qız könlünün qapısın,
Bilin, bir də gül açar.

Gün dağlar,
Qar üşüdər, gün dağlar.
Ömrüm keçdi kədərlə,
Görmədim heç gün, dağlar!

Kamala,
Yetiş ağıl-kamala.
Kimsə nakam ölməyə,
Yar yarından kam ala!

Qarıdı,
Demə qoca qarıdı.
Qışdan çıxan Sadəni,
Donduran yaz qarıdı.

Diləyir,
Dilim xoş gün diləyir.
Bu dünyada hər işi,
Dil düzəldir, dil əyir.

O dəyir,
Ürəklərə o dəyir.
Dəmiri də mum kimi,
Od ərindir, od əyir!

Yarım can,
Bəsləmədi yarım can.
Yarı verib Vətənə,
Özü olub yarımcan.

Qaraxaç,
Var Ağlağan, Qaraxaç.*
Var Ay-ulduz sinəmdə,
Sadə taxmaz qara xaç.

Yarı yandı,
Yar öldü, yarı yandı.
Sadə də, agah olun,
Yarından yarıyandı!

Yara yandı,
Duz dəydi, yara yandı.
Aşıqlərə yananın,
Öz canı yara yandı.

O dağlardadı,
Gözüm o dağlardadı.
Dərya-ümman göz yaşım,
Bilin, od ağlardadı.

Anasıyam,
Düzlərin anasıyam.
Yamanı qəlbdən silib,
Yaxşını anasıyam!

---

* Borçalıda dağ adları

Çal, ana,
Gəl laylamı çal, ana.
Dua edib yalvarır,
Sadə qələm çalana.

Yarı məni,
Bil mərdin yarı məni.
Dözmüşəm hər cəfaya,
Dərd yeyib yarı məni.

Göynədir,
Bilmirəm yer-göy nədir?
Vətən dərdi Sadəni,
Sızıldadıb göynədir!

Göy dağlar,
Sarılbıdı göy dağlar.
Haqq verilsə nahaqqa,
Ürək üzüb, göy dağlar!

Qulağa,
Sadə, olmaz qul ağa.
Baxmaz kimsə sözünə,
Mərd inanar qulağa!

Gecəmi,
Söylə gündüz, gecəmi?
Ömür ötüb yarıdan,
Oyanmışam gec, əmi!

Ağını,
Çıxarma söz ağını.
Vətən, millət yolunda,
Sadə içər ağını.

Güldü yarı,
Bülbülün güldü yarı.
Baxın, könlü ümmandı,
Sinəsi - gül diyarı.

Gecələr,
Dərd-qəm dolu gecələr.
Fələk qarı hər başa,
Ya tez, ya da gec ələr!

Yad olar,
Ya boşalar, ya dolar.
Sənə bəzən yad doğma,
Bəzən doğman yad olar.

Düz məni,
Dərdəm, dərdə düz məni.
Nişan alıb sinəmi,
Qoy oxlasın düz məni!

Nədən yana,
Nə sünbül, nə dən yana.
Tutmadın darda əlim,
Çevrildin nədən yana?

Güldülər,
Çiçəkdilər, güldülər.
Qorxmayıb heç Allahdan,
Ağlayana güldülər.

Göz, oxu,
Gözə dəyər göz oxu.
Baxışınla könül qur,
Gözlərinlə göz oxu!

Oxu dərdim,
Fələyin oxu - dərdim.
Sadəni susdurubsan,
Sən dillən, oxu, dərdim.

Səringüləm, bağdadı,
Bülbül meyli bağdadı.
Qarı düşmən alıbdı,
Viran qoyub Bağdadı.

Sadə mərdi-mərdana,
Mərdi doğub mərd ana.
Ya düşmən ol, ya da dost,
Mənlə mərdi-mərdana.

Yatam mən,
Dincələm mən, yatam mən.
Ağzımın dadı qaçıb,
Anlamıram ya tam mən?

Yatağım,
Ya bostanım, ya tağım.
Korun-korun yandırır,
Qora dönüb yatağım!

Yaxanı,
Vermə dərdə yaxanı.
Fələk odda yandırın,
Canı oda yaxanı!

Minalı,
Gümüş kəmər minalı.
Bu fələyin qaydası -
Birin verməz, min alı!

Çəkməni,
Geyin əba, çəkməni.
Daldan dala qalmışam,
Hoydu, başa çək məni!

Baş adamı,
Baş eylər baş adamı.
Müxxənnət, qanmaz olan,
Anlamaz baş adamı!

Qəm ələndi,
Dərd yağdı, qəm ələndi.
Nadanın tənəsindən,
Ürəyim qəmələndi!

Göynədən,
Dərddi ürək göynədən.
Bizləri yer saxlayır,
Asılıbdı göy nədən?

Cana balam,
Gəlmişəm cana, balam.
Əmanət can Allahdan,
Zülm etmə cana, balam.

Daşa damı,
Göz yaşım daşa damı.
Tikilər milyon saray,
Hörsələr daş adamı!

Dərd oxudu.
Tuş gələn dərd oxudu.
Eylədim dərdi dastan,
Dastanı dərd oxudu!

Şaxta-boran, qar-ayaz,
Xudam, dərdi qara yaz.
Açılmasın kimsənin,
Sadə, üstə qara yaz!

Buna şahid o dağlar,
Canı yanan od ağlar.
Sadə haray qoparar,
Əl saxlamaz o, dağlar!

Dərsi dərin,
Meyvətək dərsi dərin.
Sadə öz ustadından,
Alıbdı dərsi dərin!

Düzdə dedi.
Dolanma düzdə dedi.
Sadənin könül evin,
Sök, dağıt, düzdə dedi!

Sıxır ev, oda məni,
Gəl, salma oda məni.
Heç onu bəyənen yox,
Bəyənmir o da məni.

Yaralaram,
Ürək ver, yar, alaram.
Gözün yad gözə baxsa,
Ox olub yaralaram.

Günü gətir,
Bəxtimə günü gətir.
Səndən xoş gün istədim,
Demədim günü gətir.

Dərd yeridi,
Süründü dərd yeridi.
Üzüm həsrət oylağı,
Ürəyim dərd yeridi.

Əyri qarı,
Düzəlməz əyri qarı.
Mən yuxumda görürəm
Lilparlı Əyriqarı.*

Belə üz, belə sinə,
Zülfləri belə sinə.
Qoy Tanrım qismət etsin,
Yaxşını beləsinə.

Sadə Butamı gördüm,
Yatdım, butamı gördüm.
İçdim eşqin camını,
Mən də bu tamı gördüm.

Qardaşa,
Papaq olur qar daşa.
Ömründən pay da çıxıb,
Bacı verər qardaşa.

---

* dağ adı

Məni yollar,
Yorubdu məni yollar.
Fələk gedər-gəlməzə,
Özgə yox, məni yollar.

O yana,
Qismət düşüb o yana.
Deyirlər yar qayıdır,
Bəlkə bəxtim oyana.

Yaxam qan,
Üzüm cızıq, yaxam qan.
Fələk, ola imkanım,
Sifətinə yaxam qan.

Birisin,
“Əlif”beydi, biri “sin”.
Sinəmdə od qaladın,
Dur önümdə bir isin.

Sadə, ay ara bir-bir,
Sızlar a, yara bir-bir.
Şeş gətirən qismətim,
Atar ay arabir bir.

Ölsəm, məni yad elə,
Basdırmayın yad elə.
Ağlasa qohum ağlar,
Ağlamaz ki, yad elə.

Yara bağlar,
Yar meylin yara bağlar.
Əl var açar yaranı,
Əl də var, yara bağlar.

Bağlama,
Söylə qoşma, bağlama.
Sazdan, sözdən xonça tut,
Göndər mənə bağlama.

Gülə sarı,
Yaraşır gülə sarı.
Könlüm bülbülə dönüb,
Meyl edir gülə sarı.

Dağda qarı,
Qəm çəkər dağda qarı.
Ah-naləsi, fəğanı,
Əridər dağda qarı.

Yerə sər,
Zəlzələdə yer əsər.
Namərdi mərd önündə,
Tanrım, vurub yerə sər.

Dər dəymiş,
Şamamanı dər dəymiş.
Güc əyə biməyənin,
Qamətini dərd əymiş.

Bu dağlar,
Ürəyimi bu dağlar.
Səsimə səs verməyir,
Yaman susub bu dağlar.

Yolu tikan, qanqaldı,
Qan qovğadı, qan qaldı.
Sel gəldi, yuyulmadı,
Yerdə nahaq qan qaldı.

Dərdi nə,
Bitirdi nə, dərdi nə?
Xudam, bir dərman göndər,
Ayrılığın dərdinə.

Oda yan,
Demədi dur o, dayan.
Ürəyimə od salan,
Mənim kimi oda yan!

Yaraşıqdı,
Ustaddı yar, aşığıdı.
Ədəb-ərkan, mərifət,
Aşığa yaraşıqdı.

Gündədi,
Kölgədədi, gündədi.
Yeyib yetim malını,
Can vermir, pis gündədi.

Qaralı,
Dünya ağı-qaralı.
Qarğışla adam ölməz,
Ancaq ki, qan qaralı.

Əli mindi,
Düldülü Əli mindi.
Məndən çox uzaqdasan,
Yetişmir əlim indi.

Aydı yarı,
Günəşin Aydı yarı.
Qatı duman alıbdı,
Tutulub, Ay diyarı.

Ay yarar,
Bulud gələr, Ay yarar.
Hardan bir daş atılsa,
Tapar başım, ay, yarar.

Yerində,
De sözünü yerində.
Gəl dilini dinc saxla,
Qulağı var yerin də.

Səringüləm, bu dayaz,
Bu zimistan, bu da yaz.
Hamı bir ola bilməz,
O, dərindi, bu dayaz.

Hasarı,
Kiprik gözün hasarı.
Kim gedirsə gedəcək,
İstər bağla, ha sarı.

Götürdü,
Bu dünya gör-götürdü.
Yığdığını tək yedi,
Öləndə el götürdü.

Yarı sına,
Hərdən bir yarı sına.
Yarımı dəyişməyəm,
Dünyanın yarısına.

Bir inci,
Bir yaqutdu, bir inci.
Göydən ensə dərd, bəla,
Düşər bizə birinci.

Qar alı,
Dağ başını qar alı.
Dedim mənə həmdəm ol,
Etdin günü qaralı.

Səringüləm, hayana,
Ver hayıma hay, ana.
Gəlib tapıb dərd məni,
Gedirəmsə hayana.

Oda yandı,
Ev yandı, oda yandı.
Fələyin sitəmindən,
Mən yandım, o da yandı.

Ya dala,
Ya önə get, ya dala.
Qiyamət onda qopar,
Sevdiyini yad ala.

Ya Şama,
Ya Bağdada, ya Şama.
Sənsiz həyat zəhərdir,
Lənət belə yaşama!

Bələdan məni,
Qoru bələdan məni.
Gecəni şirin yatdım,
Tutdu bəla dan məni.

Tər sinə gördüm,
Basmış tər sinə gördüm.
Düz dediyin hər şeyi,
Fələk, tərsinə gördüm.

Sadə, gəl iç az andı,
Dua vaxtı - azandı.
Haqqın yolundan çıxan,
Öz yolunu azandı.

Köç yeridi,
Köç oldu, köç yeridi.
Gələni yola salır,
Bu dünya köç yeridi!

“Of” ilə,
Ömrün keçdi “of” ilə.
Qarışqa təpik atıb,
Hədyan deyir o filə!

Sər gülüm, Səringülüm,
Sərindən sərin gülüm.
Ayağın kök - torpaqda,
Göydədi sərin, gülüm!

Nədə mən,
Günahkaram nədə mən?
Yarımadıq taledən,
Nə sən güldün, nə də mən.

Ya xanı,
Buraxmaram yaxanı.
Odumla yandıraram,
Məni oda yaxanı!

O da getsin,
İstəmir, o da getsin.
At ürəkdən dərd-qəmi,
Qoy yansın, oda getsin.

Bəxt yazan qara yazı,
Ömrümü qara yazı.
Canımı od yandırdı,
Dondurdu qar ayazı.

Dal-dala,
Dərdi vermə dal-dala.
Qüdrət, kərəm sahibi,
Dərddən məni daldala!

Bu dərdi,
De, kim çəkər bu dərdi?
Cəfa çəkdim, bağ saldım,
Gəlib barı bu dərdi.

Çən gülə,
Yol saçımı, çəngələ.
Fələk qarmaq atıbdı,
Yarım düşüb çəngələ.

Dərdimi,
Bağban barı dərdimi?
Şələləyib belimə,
Gəzdirirəm dərdimi.

Gül gülə,
Sarmaşıbdı gül gülə.
Bülbülü ağlar qoyub,
İnsafdımı gül gülə?

Ay da bir,
Göydə Günəş, Ay da bir.
Kəsilmir heç qəm payım,
Qoşa gəlir aydabir.

Sözüm kəsə,
Namərdi sözüm kəsə.
Nala, mıxa vurmadım,
Söylədim sözüm kəsə.

Gül gülə,
Sarılıbdı gül gülə.
Bağban bağdan tez gedə,
Bülbül gələ, gül gülə.

Sürmə məni,
Çək gözə sürmə məni.
Qapında nökrər saxla,
Yad elə sürmə məni.

Gülə mənnən,
Salam de, gülə mənnən.
Gülün qoxusu gələr,
Bal dadıb, gül əmənnən.

Gül üzdü,
Sərvboyludu, gülüzdü.
Gül qoxulu, gül nəfəs,
Öz yarına gül üzdü.

Dərdi-sər,
Çalış getsin dərdi-sər.
Göyə qaldır sevinci,
Ayağına dərdi sər.

Sadə közəm, ya naram,
Alma, heyva, ya naram?
Gözlərindən od yağır,
Yaxın durma, yanaram!

Bir ana,
Biz möhtacıq bir ana.
Yuvada milyon arı,
Hökm eləyir bir ana!

Yaz günü,
Ayı, ili yaz günü.
Yarım bir gül göndərdi,
Ətir saçır yaz günü.

Göyə çıxdı,
Ah-ünüm göyə çıxdı.
Yaz gəldi, dəvəm düzə,
Mallarım göyə çıxdı.

Güləli,
Gül əndamı, gül əli.
Ağlayıram o gündən,
Sən üzümə güləli!

Yad üzə,
Ya dərəyə, ya düzə.
Bağında bir güləm mən,
Qoyma məni yad üzə!

Qala yeri,
Mən öləm, qala yeri.
Könül bağım İrəmdi,
Sınəmdi qala yeri.

Bir süzə,
Bir sındıra, bir süzə.
Mey içməyin vaxtıdı,
Gələ saqi, bir süzə.

O, yar xası,
Mərdlərin o yar xası.
Dərd harda olsa tapar,
Dərd didər, oyar xası.

Belə bağlar,
Yar zülfün belə bağlar.
Yoxdusa aşiq-məşuq,
Olmasın belə bağlar.

Hər bala,
Bal deməzlər hər bala.
İgid olmaz hər oğul,
Bir deyil ki, hər bala.

Əyri də sən, düz də sən,
Əyrini gör düzdə* sən.
Həmişə doğru oldun,
Yenə qaldın düzdə sən!

Yarı düz,
Yarı əyri, yarı düz.
Sevən, sevilən cavan,
Seç özünə yarı düz!

Yara dəymə,
Dəyməyib yara, dəymə.
Can alan, canımı al,
Qəribdi, yara dəymə!

Göy gölə,
Göy yaraşır Göygölə.
Suları büllur kimi,
Sanki enib göy gölə.

---

* düzlə

Yaşa dolar,
Ya qəmli, ya şad olar.
Soruşanda halını,
Gözləri yaşa dolar.

Mərd oxu,
Al dərsini, mərd oxu.
Namərd daşı dəyməsin,
Dəysin cana mərd oxu!

Yad əyə,
Ya dəyməyə, ya dəyə.
Sevənə saray olar,
Ya bir koma, ya dəyə.

Nə yazım,
Nə baharım, nə yazım.
Fələk qara yazıbdı,
Təzədən mən nə yazım?

Az qala,
Az ətəklə, az qala.
Yandım eşqin oduna,
Canım çıxdı, az qala.

Az alım,
Çox deyilsə, az alım.
Gəl, az yandır-yax məni,
A bimürvət, a zalım!

Ayağı,
Daşa vurma ayağı.
Çəkil gözüüm önündən,
Nə gəzirsən, a yağı!

Yara qaldı,
Nə iz, nə yara qaldı.
Yığdı dünya malını,
Görən nə yara qaldı?

Ya düzə,
Üz qoymaram, yad üzə.
Açan qönçə gülümü,
Qorxuram ki, yad üzə!

Göy çəmənə,
Xalı sal göy çəmənə.
Ələsgərdən, Alıdan,
Sən danış, Göyçə, mənə.

Yatam mən,
Dincələm mən, yatam mən.
Eşqə can fəda etdim,
Natamamam, ya tam mən?!

Gül əsən,
Ağlayasan, güləsən.
Tikan, kökün qurusun,
Sarmaşanda gülə sən!

Sadə, sözün yay, qarı,
Qəddin olsun yay, qarı.
Şər-böhtanla min başa,
Yağdırırsan yay qarı?

Sadə deyə, ay ağa,
Səbrimə qar a yağa.
Səni Allah qaldırar,
O da salar ayağa.

İnciyəm,
Qoyma küsəm, inciyəm.
Dəryaların dibində,
Yar, sədəf, ya inciyəm.

Bitirmisən gül, dağlar,
Sən ağlama, gül, dağlar.
Tikan gülə sarmaşıb,
Bülbül bağrın gül dağlar.

Odu dağlar,
Hicranın odu dağlar.
Əhdində durdu Sadə,
Bil, dönük odu, dağlar!

Yaraladı,
Ox vurdu, yaraladı.
Var onun yüz sifəti,
Dildən də yar, aladı.

Gül əkəm,
Bülbül baxmaz gülə kəm.
Girəm yarın gözünə,
Ürəyinə gül əkəm.

Qəm nədən,
Nə sünböldü, qəm nə dən.
Hara düşsə kök atır,
Yarpaqlanır qəm nədən?

Nə dinə,
Nə dindirə, nə dinə,
Toxunmayın amandır,
Nə könülə, nə dinə.

Gül bağlar,
Başdan-başa gül bağlar.
Sözlə sinə dağlamaz,
Sadə sözdən gül bağlar.

Üz də var,
Gözəllikdir üz də var.
Üzdər görmüş, üz varsa,
Üz görməmiş üz də var.

Yol açıqdır,
Haqq deyib yol açıqdır.
Bil, Allah quluna,
Həmişə yol açıqdır.

Göz açar,
Ürək qıfıl, göz açar,
Hikmətiylə İladı,
Milyon bağlı göz açar.

Söz adamın özudü,
Astarıdı, üzüdü.
Söz insanın zinəti,
Söz var ağlın gözüdü.

Yarı gözdən yar qana,
Salmaz yarı yar qana.
Könlüm şəhri dönübdü,
Bir sel oymuş yargana.

Sərasər,
Verib aldım sərə sər.
Dərviş oldum dolandım,
Gen dünyanı sərasər.

Aşiq dərddən dərdəcər,
Görsə məni dərd əsər.
Vətənə canın verər,
Verməz Sadə dərdə sər.

Söz bayatı, söz ağı,
Sözün də var söz bağı.
Hamı gələr üz-üzə,
Qırılmasın söz bağı.

Qar qışa,
Yaraşıqdı qar qışa.
Ümid edin Allaha,
İnanmayın qarğışa!

Zaura tay de, hanı?
Söz sərrafın sən tanı.
Cəm olub söz ləşkəri,
Nəqanidi sultanı!

Ay sıldırım, sal dağlar,
Olmayın, kar-lal dağlar.
Yatmır, anam ağlayır,
Ona layla çal, dağlar!

Gəl dönmə lala, dağlar,
Onu daldala, dağlar.
Ovçudan maral qaçıb,
Sığınıb yala, dağlar.

Könlümün sazı dindi,
Deyim dindirən kimdi?
Duydum yarın işidir,
Könlümün gözü mindi.

Tövbəliyəm tamaha,
Batammaram günaha.
Əl açmadım bəndəyə,
Tək əl açdım Allaha!

Sözün də var bəhəri,
Zəy-zəqqumu, şəkəri,
Sözüylə qan tökənin,
Qanla dolsun yəhəri.

Dərdin azı-çoxu var,
Dərdin acı-toxu var.
Bu Sadənin qəlbində,
Fələyin min oxu var.

Min çabala, min çalış,
Ömrün yolu bir qarış.
Qismət, yazı, taleylə,
Sadə, özün get barış.

Salar ömrə talan söz,
Əqrəb kimi çalan söz.
Sadə, söyləmə hədyan,
De dünyada qalan söz!

Demə çiyl söz - bişməmiş,
Söylə sözü şişməmiş.
Hədyan sözlər ağızda,
Ölsün yerə düşməmiş!

Peymanəsi dolubdu,
Qəm saçını yolubdu.
Sadə eşqə sevdalı,
Qəmə əsir olubdu!

Sevgi dili lal olar,
Dil açanda bal olar.
Əhdə dönük, bivəfa,
Hara getsə qal* olar.

Sökülür can sarayım,
Kəs, gəlməsin qəm payım.
Ahım çatıb dağlara,
Çatmır sənə harayım!

Ocaq yeri, köz yeri,
Hər sözün var öz yeri.
Qayıtmağa yer saxla,
Kəsmə, qalsın üz yeri!

---

* qovğa

Sadənin közü canda,
Öz sözü var cahanda.
Səxavət əldə olar,
Qeyrətsə damar, qanda.

Bir ömürdən pay olmaz,
Hər axan su çay olmaz.
Neyləsən də yuz namərd,
Bir çomərdə tay olmaz!

Ay haray, dərd əlindən,
Can çökür təməlindən.
Kor şeytan baş açammır,
İnsanın əməlindən.

Ağıl üstün ağıldan,
Bunu bilmir heç nadan.
Söz var acı zəhərdi,
Söz var şirin noğuldan.

Əsir dağların mehi,
Düşür gecənin şəhi.
Ürəyimdə dərd-bəla,
Gözümdə yaş təsbehi.

Arzum var qatar-qatar,
Dostlara gəl pay apar.
Yaxşılar yaxşı günə,
Pislər pis günə çatar.

Bənzədib ləl dasına,
Qoyub üzük qaşına.
Sağ əlini çəkibdi,
Dünya Sadə başına.

Dərdi vermə dal-dala,
Qoyma canı dərd ala.
Kərəm, qüdrət sahibi,
Sən Sadəni daldala!

Dərd Sadənin qundağı,
Qəm olubdu bel bağı.
Əl uzadıb dost deyə,
Göstərdiyi - göz dağı.

Can qurbandı qanana,
Nəsihət ver alana.
Heç vaxt calaq etməyin,
Siz yaxşını yamana.

Astar ayrı, üz ayrı,
Əyri ayrı, düz ayrı.
Dava, dalaş yatıran,
Dava salan söz ayrı.

Bilmədim yağmur, yağış,
El gəzdim qarış-qarış.
Dərddən bir xanə qurdum,
Qəmdən də vurdum naxış!

Eşqdi hər sözün başı,
Bunu bilməz heç naşı.
Eşqin qəm, hicranından,
Axır gözümlün yaşı.

Söz qılıncdı, söz oxdu,
Deyilməmiş söz çoxdu.
Nadan, naşı yanında,
Söz dəyəri heç yoxdu!

Aşiq oda yanmasın,
Sözü deyib danmasın.
Zəhləm gedir o yardan,
Himi-çimi qanmasın.

Cığırım var – izim var,
Ağız dolu sözüm var.
Ayaq yeri qoymuşam,
Qayıtmağa üzüm var.

Pətək dolu bal olar,
Sevgi dili lal olar,
Oğlanda namus, qeyrət,
Qızda ismət, ar olar.

Doğmayıb bəxtim Ayı,
Quruyub ümid çayı.
Dərdi verən fələyin,
Palçığa dönsün payı.

Dərd çəkən yox mən kimi,
Üyüdüürəm dən kimi.
Bürünüb bir an getdi,
Xoş günlərim çən kimi.

Kimsəyə çatmır hayı,
Kəsilmir qəmdən payı.
Ümidi sərab oldu,
Xoş günü barmaq sayı.

Qul yerinə sat məni,
Aşıqlərə qat məni.
Göyərərəm dən kimi,
Sən torpağa at məni.

Can verib canalandı,
Bizi yola salandı.
Yazı yazıb, pozan var,
Bəxt, bəhanə – yalandı!

Papaq qeyrət, papaq ar,
Dağ başında papaq qar.
Papaq olmaz hər başda,
Nər kişidə papaq var.

Zəhər qatıb aşıma,
Qan qatıb göz yaşıma.
Elə bil daşım düşüb,
Bu dünyanın başına.

Fələk nələr elədi,
Başıma qar ələdi.
Yaxam dərdin əlində,
Kədər mənə Lələdi.

Qəm gölündə üzən var,
Dərdi sapa düzən var.
Dərdi verən dərd üstə,
Dərdi iptək çözən var.

Olmaz dostlar bax belə,
O Kərəmdi, bu Lələ.
Bir sözünü aşığın,
Sadə verməz yüz lələ.

Kədərım ulduz sayı,
Bilmirəm günü, ayı.
Bəndə yox, Allahdandı,
Sadənin düzlük payı!

Canım işlək dəyirman,
Dərd uyüdür hər zaman.
Yada salmır yad məni,
Payım gəlmir doğmadan!

Giribdi gözə bəxtim,
Çökübdü dizə bəxtim.
Yaladı od canımı,
Gülmədi üzə bəxtim!

Torpaq sənə yandımı,
Yarım, yaran qandımı?
Qəbir evin cənnətmə,
Ya qəfəs-zindandımı?

Can olubdu yay kimi,
Boz bulanıq çay kimi.
Neyləmişəm fələyə?
Bəxtim batıb Ay kimi.

Dizi yamaqlı kişi,
Dişli, dırnaqlı kişi.
Sadə səni axtarır,
Əli çıraqlı, kişi.

Yar yara baxdı getdi,
Canını yaxdı getdi.
Ay batdı, bəxt ulduzu,
Göylərdən axdı getdi.

Yarın var qələm qaşı,
Ucadır onun başı.
Gözləri kömür kimi,
Kirpiyi - çaxmaq daşı.

Eşqi pirdi Sadənin,
Sözü birdi Sadənin.
Özü sudu, lal axan,
Bəxti kürdü Sadənin!

Namı nə,
Uca tutar namı nə?
Şəhadətə yüksəldi,
Şəhid Vətən naminə!

Başı papaqlı kişi,
Beli qurşaqlı kişi.
Əyni qara çuxalı,
Xoş bir soraqlı kişi!

Daş daşı,
Divar qaldır, daş daşı.
Canımı al, ey fələk,
Alma məndən qardaşı!

Gül əkdim, tikan dərdim,
Toplayıb, onu sərdim.
Əridi bir şam kimi,
Deyəndə daşa dərdim!

Əməli neçə mindi,
Bildiyi nifrət-kindi.
Mən ona dərdim dedim,
Danışmadı, daş dindi!

Yar yarı atdı getdi,
Günaha batdı getdi.
Əhdə dönük birinin,
Əlindən tutdu getdi.

Qəm çəkən yox mən kimi,
Üyüdüürəm dən kimi.
Dərd-möhnətin, kədərin,
Sardı məni çən kimi.

Can verib can alan var,
Səni yola salan var.
Fani olan dünyada,
Özü boyda yalan var!

Papaq qeyrət, papaq ar,
Dağ başında papaq qar.
Ərlik olmaz papaqla,
Hər kişidə papaq var.

Fələk qəmi ələdi,
Dərddən payım silədi,
Günüm keçdi yad eldə,
Kədər mənə Lələdi.

Çal düşübdü qaşına,
Məhəl qoymur yaşına.
Çatı salıb gəzdirir,
Hər sözümün başına.

Könlümdə od qalandı,
Ömrüm dərdə calandı.
Ağah olun, Sadə də,
Dərd əlindən nalandı.

Xan asi*,
Bəy müxənnət, xan asi.
Eşqin ilə toxunub,
Yar, könlümün xanası.

Dərdim əydi,
Bilmədim, dərdim nəydi?
Dağlarla qoşa qoydum,
Çəkiyi dərdim əydi!

---

* günahkar, təbə olmayan

Ər mənəm,
Bu meydanda sər mənəm.
Dərdi yıxıb sürüyən,
Onu yenən ər mənəm.

Yazan yazıbdı belə,
Fələk qurubdu tələ.
Dərd sinəmi dağdır,
Verən yoxdu əl-ələ.

Çətin məni anasan,
Yaxşılığы qanasan.
Məni oda yandıran,
Od ocaqsız yanaşan!

Pis dilli, acı sözlü,
Daş canım ona dözdü.
Yıxıb öldürsə nə var?
Öldürdü dirigözlü.

Yeyib-içib şənləndin,
Öz-özünə yelləndin.
Adam verər boyuna,
Yana verib enləndin.

Dağların başı duman,
Oğlan yatma, dur, oyan.
Sevgidə ismət yoxsa,
O görünər lüt-üryan.

Bağçamızdan dərin, gül,
Qoy qoxlasın Səringül.
Sənə sərin gülənə,
Sən də çalış sərin gül.

Yalan başda tac oldu,
Doğru saraldı, soldu.
Bu dünyada çox gördük,
Mərd qəlbinə qəm doldu.

Uzün təzə doğmuş Ay,
Qaşın dartılmış bir yay.
Göylərdən enmiş mələk,
Ola bilməz sənə tay.

Ağacda var mozular,
Qoy yesin tamarzılar.
Göz yolda, qulaq səsdə,
Könlüm səni arzular.

Ağacda var mozular.
Kimin belə qızı var?
Öldür, mənə yox demə,
Desən, kefim pozular.

Ağacda var mozular,
Baxma, tərsə yozular.
Bu nədəndi, bilmirəm,
Yaxşı pisə yozular?

Eşidin siz, Qazilər,
Xalqım sizi arzular.
Qəhrəmanlıq dastanı,
Ürəklərə yazılar.

Sadənin nəsi qalıb,
Nəyi var, nəsi qalıb?
Yarını fələk alıb,
Bir quru səsi qalıb.

Sadə, söylə, nə haydı,
Nə haraydı, nə haydı?
Yoxdu səsi-sədası,
Bu nə toydu, nə vaydı?!

O şairdi uludu,
Sinə sözlə doludu.
Nahaqların qənimi,
Haqqa yoldaş Quludu.

Təpə dalı meşədi,
Kol dibi bənövşədi.
Nadan toxunsa, sınar,
Könlüm büllur şüşədi.

Yandıraram,
Düşünmə, yan duraram.
Mən eşqdən yoğrulmuşam,
Torpağı yandıraram.

Eşqin ömrü bahardı,
Bunu duyan dildardı.
Allah verməz hər kəsə,
Cah-calaldı - o vardı!

Dərd-qəmə qaçan canım,
Solubdu "açan" canım.
Bir zərif çiçək idi,
Tez gördü xəzan canım.

Bilinmir eşqin yaşı,
Eşq oynadır dağ-daşı.
Sadənin heç olmasın,
Namərddən yar-yoldaşı.

Düz sözün yeri başdı,
Yalanın gözü yaşdı.
Müxənnət bir insanın,
Gözü çaş, qəlbi daşdı.

Ömrüm qəmə calandı,
Gördüm qəm can alandı.
Bu dünyada yaxsılıq,
Bir də sevgi qalandı.

Yandı canım kül oldu,
Buna səbəb dil oldu.
Qəm qoxulu Sadəyəm,
Ürəyimə dərd doldu.

Oğlum, gözün dörd olsun,
Canda ürək qurd olsun.
Dəysə hara ayağın,
Sənə Vətən, yurd olsun!

Qar yağdı dağ başına,
Qayasına, daşına.
Bir ovuc qar da verməz,
Qardas var, qardaşına.

Yar türmə şalı neylər,
Yasılı, alı neylər?
Dövlətə-vara uymaz,
Saqqalı çalı neylər?

Çınqıl sənsən, daş mənəm,
Ayaq sənsən, baş mənəm.
Sevinclə yol getmədin,
Bax qəmə yoldaş mənəm.

Odum kimsəni yaxmaz,
Suyum bulanıq axmaz.
Mənim eşqim böyükdür,
Şeirə, sözə baxmaz.

Yuxudan məni,
Oyat yuxudan məni.
Üstünə dərd tökülsün,
Dərddən oxudan məni!

Sözüm üstə,
Duranam sözüm üstə.
Buyursa yarım məni,
Deyərəm: - gözüm üstə!

Baharım var, qışım var,
Hamıya alqışım var.
Sadəyə pis baxanın,
Canına qarğışım var.

Görüb yaz, yay, qışını,
Yolda keçrib yaşını.
Atammayıb əlli il,
Sadə qürbət daşını.

Düşsəm də hey dərdə mən,
Saxlamışam pərdə mən.
Çıxarmadım səsimi,
Böyük olan yerdə mən.

Eldə qazan sən hörmət,
Gözlə namus, ar, ismət.
Toxum səp yaxşılıqdan,
Bitər-bitməz, ya qismət.

Sadə, bil hər işini,
Fələyin gör dişini.
Dəyişən varmı görən,
Dünyanın gərdişini?

Pis söz başa töhmətdi,
Pay istəmək minnətdi.
Yar yarına yetəndə,
Cəhənnəm də cənnətdi.

Hər yerdə Haqq gəzirəm,
Haqqa niyaz-nəzirəm.
Sadə, dönmə yolundan,
Dolan dünya, göz İrəm.

Arxalığın zil qara,
Yaxası güllü xara.
Yoxdu səbrim-qərarım,
Məni salma ah-zara!

Aşiq, söylə hər sözü,
İgid, ərən, nər sözü.
Məclisində aqıl var,
O bəyənəmz hər sözü.

Sözü söylə düzünə,
Daldada yox, üzünə.
Peşman olub axırda,
Döymə müdam dizinə.

Sən çalış, ad san qala,
Səndən bir nişan qala.
Ölümdən betərdi bu,
Əllərdə yaxan qala!

Dağlar aman eyləyir,
Dərdin bəyan eyləyir.
Ana balam dedikcə,
Külək fəğan eyləyir.

Pul olar,
Sözü para-pul olar.
Əri yığan boğaza,
Çox keçməz ki, dul olar.

Sən dartılmış yayımsan,
Bir gur axan çayımsan.
Sən ey mənim mələyim,
Təzə doğmuş Ayımsan.

Min nadan, min naşı var,
Bir sözun min başı var.
Başımda, agah olun,
Fələyin min daşı var.

Dağların qarı deyil,
Bağların barı deyil,
Ölməzləri yaşadan,
Dünyanın varı deyil!

Dədəm, dünya bazardı,
Günüm ah-vay, azardı,
Atılan söz oxundan,
Sadə candan bezardı.

Keçmişləri hey andım,
Oda düşdüm dağlandım.
Mən Sadəyəm, atamtək,
Bayatıya bağlandım.

Bir əyrini düz udar,
Gecəni gündüz udar.
Udar odu-alovu,
Demə Sadə söz udar.

Ömür sudu bir içim,
Bəxtə yoxdu bir seçim.
Fələk qoymur doyunca,
Sevinc yolu mən keçim.

Namərdin kəsin dilin,
Onu can odu bilin.
Sadəni od-alovsuz,
Yandıran odu, bilin.

Yar yasil, alı neylər,
Şirin dil balı neylər?
Çəmən gül-çiçək dolu,
De, Sadə xalı neylər?!

Şükür, verib-alana,
Bizə qələm çalana.
Yarımçıq yar ömrünə,
Yarın ömrü calana.

Bil, yaxsılıq örnəkdi,
Uçan evə dirəkdi.
Yolun bilməz pisliyin,
Sanki o, bir mələkdi.

Tez yetiş, gəl, Novruzum,
Bol olsun nemət ruzum.
Süfrədən əksilməsin,
Təamım*, çörək-duzum!

Vətəndən yoxdu xəbər,
Şəkərim olub zəhər.
Düşəndə Vətən yada,
Burnumun ucu göynər!

Haqdan verilib adı,
Ağlı dərin dəryadı.
Ağah olun, Sadənin
İladidi ustadı.

Xəyala çox dalıbdı,
Söz deyib, ucalıbdı.
Bilgisiz deyil Sadə,
Ustaddan dərs alıbdı.

Bax, gözdən dərd oxunu,
Mərd atmaz dərd oxunu.
Namərd könlüm şumlayıb,
Səpibdi dərd toxumu.

---

* xörək

Hər bir kəsin adı var,
Doğması var, yadı var.
Dədəm Qorqud misalı,
Sadənin ustadı var.

Haqq de, çat haqqa, yarım,
Haqq qayıq, həm avarım.
Yolum haqqın yoludur.
Gedirəm Haqqa varım!

Qohumamı, yadamı?
Ver sarayı, ver damı.
Qohum adam incidir,
Ağladır yad adamı!

Sel haray,
Yaşım olub sel, haray.
Qürbətdən Vətən olmaz,
Oba haray, el haray.

Ay qəriblər,
Dərd-qəmə tay qəriblər.
Fələkdən alıbdılar,
Göz yaşı pay qəriblər.

Quran vursun,
Haqq döysün, quran vursun.
Könül evi yıxanı,
Mən kiməm, vuran vursun.

Səringül, Vətən dərdi,
Saralar çəkən dərdi.
Əkdiyim qönçə gülü,
Bir yoldan ötən dərdi.

Qar qalar,
Dağ başında qar qalar.
Aslan da qocalmasın,
Gözündeşər qarğalar.

Səringüləm, o xəndan,
Mən kədərli, o xəndan.
Beş əliylə qəm mənim,
Yapışıbdı yaxamdan.

Səringüləm, nədəndi,
Telə düşən nə dəndi?
Ruhum göyə çəkilib,
Məndə quru bədəndi.

Dağ-dərəyə çən düşüb,
Düşəndə birdən düşüb.
Görünmür yolum – izim,
Köchüm köndələn düşüb.

Mən büllur bir şüşəyəm,
Qoyma ki, daşa dəyəm.
Amandı, ayaqlama,
Ətirli bənövşəyəm.

Sadə, nə hala qaldım?
Sorğu-suala qaldım.
Qaçdım qabağa düşəm,
Yıxıldım, dala qaldım.

Bəxt yazan qara yazdı,
Talesiz yara yazdı.
Tanrıdan bəxt istədim,
Onu da qara yazdı.

O divar,
O qaladı, o divar.
Xalqa yanan ürəyin,
Heç sönməyən odu var.

Sadəyəm, nələr gördüm,
Çoxunu mələr gördüm.
Dərdi qapıdan qovdum,
Bacadan girər gördüm.

Dərd ki, gəldi bələdi,
Hamı da mübtələdi.
Çox dərdlərə çarə var,
Ayrılıq bir bələdi.

Yaralanmış quş oldum,
Yad oxuna tuş oldum.
Dərdin-sərin əlindən,
Yıxıldım, bihuş oldum.

Bəxti çaşdı Sadənin,
Gözü yaşdı Sadənin.
Dərdi-qəmi çoxalıb,
Başdan aşdı Sadənin.

Bülbül oxur qəfəsdə,
Bir yangı var o səsdə.
Onun ahı-fəğanı
Edibdir məni xəstə.

Qəm evində baş canım,
Dərdliyə sirdaş canım.
Gözümlə od götürdüm,
Yenə dözdü daş canım.

Dağların dağ yeri var,
Bağların bağ yeri var.
Aç köksümü, ay həkim,
Bax, gör bir sağ yeri var?

Dönükdü üzün fələk,
Quyruğun uzun fələk.
Hər gün min can alırsan,
Heç doymur gözün, fələk.

Səringül başa gəldi,
Sel axdı çuşa gəldi.
Qorxurdumsa mən nədən,
O da bu başa gəldi.

Səringül Sadə mənəm,
Gedən piyada mənəm.
Günüm qürbətdə keçib,
Dərdi ziyadə mənəm.

Aman naşı əlindən,
Atmır daşı əlindən.
Sınəm od tutub yanıb,
Gözüm yaşı əlindən.

Qürbətdən Vətən olmaz,
Hayına yetən olmaz.
Açmasa qönçə güllər,
Bülbüllər ötən olmaz.

Bağrı qara lələyəm,
Qəm dolu piyaləyəm.
İnləyəyəm kamantək,
Ah-fəğanam, naləyəm.

Eşq bədəsin içən var,
Od-alovdan keçən var.
Elə dolub, ay anam,
Gör gözümdə nə çən var?

Səringül, dərdi məndə,
Dərdi de, dərdiməndə.
Dərd dolu gəmi gəldi,
Lövbəri saldı məndə.

Dağda su sərin olar,
Dərələr dərin olar.
Səni tərpətmirəm ki,
Ağrıyan yerin olar.

Nizami Leyli yazdı,
Oldu gileyli yazdı.
Məcnunun qanı axdı,
Səhrada "Leyli" yazdı.

Başkeçid meşə, koldu,
Yaylağı, dağı boldu.
Gözlədim yar gəlmədi,
Gün batdı, axşam oldu.

Şanələr teldə gəzər,
Sonalar göldə gəzər.
Yaxşılının ad-sanı,
Həmişə eldə gəzər.

Çəkmişəm çox kədəri,
Görmüşəm qəm-qəhəri.
Belimdə dərd şələsi,
Gəzirəm kənd-şəhəri.

Ay Səringül, sən yeri,
Biçilib kövşən yeri.
Od bürüyər dörd yanı,
Yandırar düşən yeri.

Səringül, dağlar yolu,
Qar yağar, bağlar yolu.
Sinəsində anamın,
Çal-çarpaz dağlar dolu.

Səringül, bizim dağlar,
Söhbətim, sözüm dağlar.
Qürbətdəyəm, yollarda,
Qalıbdı gözüüm, dağlar.

Bax sola-sağa, yanar,
Piltə sal yağa, yanar.
Qərib çəkdiyi dərdi,
Söyləsə dağa, yanar.

A qardaş, ülkər qardaş,
Heç görmə xətər, qardaş.
Bacandan tüstü çıxsın,
Bu mənə yetər, qardaş.

Mən Səringül Sadəyəm,
Qəmlə dolu badəyəm.
Həsərət atlı-çapardı,
Mən isə piyədəyəm.

Hey yağır qarım mənim,
Bitmir ah-zarım mənim.
Qarlı qışdı hər fəslim,
Gəlmir baharım mənim.

Şimşək olub çaxmışam,
Canı oda yaxmışam.
Həmişə ağ günlərin,
Arxasınca baxmışam.

Uzaqdayam, yalqızam,
Göydə sönən ulduzam.
Yarımadım taledən,
Nə gəlinəm, nə qızam.

Atam yazdı bayatı,
Ağlatdı dostu, yadı.
İçdim içdiyi sudan,
Mən də daddım bu dadı.

Oyan, a qara baxtım,
Düşmüşəm dara, baxtım.
Bir ömür səni gəzdim,
Qalıbdı hara, baxım?

Ağlayan ana gördüm,
Qəsd edir cana gördüm.
Dərdin-sərin əlindən,
Az qalıb yana gördüm.

Dünya kədər, ah-ündü,
Düşünmə toy-düyündü.
Heç bir əllə açılmaz,
Bəxtim düyün-düyündü.

Ürəkləri duyanam,
Bayatıya uyanam.
Ürəyimdə yaram var,
Ağla məni, ay anam.

Axır gözümdən selim,
Dönmür ağzımda dilim.
Bir kimsəsiz qəribəm,
Kimsəyə çatmır əlim.

Bənzəyir lələ dünya,
Bizlərə Lələ dünya.
Pozulubdu növrəği,
Kaş ki, düzələ dünya.

Naçar ağlar,
Hər dərdə düçar ağlar.
Balası ölən quş da,
Yuvadan uçar ağlar.

Gözəl ağlar,
Dərd çəkər, əzəl ağlar.
Ana Şəhid köynəyin,
Yan-yana düzər ağlar.

Yar yar üçün xəstədi,
Elə bil qəfəsdədi.
Üzülməyib ümidi,
Qulaqları səsdədi.

Gözəlsən, bizim dağlar,
Səndədi izim, dağlar.
Yorğunam, gələmmirəm,
Qatlanmır dizim dağlar.

Gəda gəlib baş olmaz,
Hamıya sirdaş olmaz.
Doğru deyib atalar,
Özgədən qardaş olmaz.

Ucadı bizim dağlar,
Söhbətim, sözüm, dağlar.
Ərşi-gürşü yandırar,
Alovum, közüm, dağlar.

Başda var,
Ağıl, kamal başda var.
Babaların izləri,
Bu torpaqda, daşda var.

O yaylaq el yeridi,
O selab sel yeridi.
Şəhid oldu cavanlar,
Matəmə el yeridi.

Düzənlərim laladı,
Dağlarım bir qaladı.
Sularım abi-kövsər,
Torpağım Kərbəladı.

Xocalıda duş gördüm,
Bir qanadsız quş gördüm.
Zülüm ərşə dayanıb,
Gedib ağıl, huş gördüm.

Günəşin rəngi solmaz,
Düşən zər yerdə qalmaz.
Bir quyu susuzdusa,
Tökməklə sulu olmaz.

Səringül elə düşsün,
Yamanlar selə düşsün.
Bacar yaxşılıq eylə,
Ad-sanın dilə düşsün.

Səringül cuşa gəldi,
Dərdləri qoşa gəldi.
Çəkə-çəkə qəmləri,
Düz altmış yaşa gəldi.

Rəhm eylə, ey yaradan,
Götür pisi aradan.
Nə qanır, nə qandırır,
Seçmir ağı qaradan.

O dağlarda gözüm var,
Zirvəsində izim var.
Ayaq basma, ey düşmən,
Kül altında közüm var.

Hər dağ başı qar deyil,
Hər gözəl qız yar deyil.
Gəz, axtar öz tayını,
Dünya gendi, dar deyil.

Mən eldən-elə düşdüm,
Yağışa, selə düşdüm.
Daş kimi dığırlandıb,
Bir dərin gölə düşdüm.

Ağır, yüngül bilənəm,
Yol-ərkana gələnəm.
Calallı yar yolunda,
Lazım gəlsə ölərəm.

Fələyin gözü qandı,
Can verən, can alandı.
Lüt gətirib dünyaya,
Lüt də yola salandı.

Dünya ki, var, yalandı,
De, kimlərə qalandı?
Ömrü-günü Sadənin,
Hey odlara qalandı.

Yox yolum,
Yox cığırım, yox yolum.
Qəm-kədər yıxdı məni,
Söylə, necə şad olum?

Dərd-qəm mənim şahımdı,
Gecələri mahımdı.
Göy üzündə buludlar,
Yerdə duman - ahımdı.

Dərd pərvanə, canım şam,
Yanıram axşam-axşam.
Təkcə axşam yanmadım,
Gündüzlər də yanımışam.

Namərdlər əlbir oldu,
Həmdəmərim səbir oldu.
Yaşadığı gen dünya,
Sadəyə qəbir oldu.

Açma yaxam, sinəm - köz,
Əl uzatdın, ona döz.
Canımdan qiymətlidi,
Bir davanı kəsən söz!

Sadə eşqin quludu,
Eşq uludan uludu.
Ürəklərin atəşi,
Eşq gözlərin nurudu!

Əyri düzə qarışıb,
Kömür közə qarışıb.
Cin gəzib, şeytan gəzib,
İzi izə qarışıb.

Yaşı qalsın,
Qoy dəmdə aş qalsın.
Qoymayın yağların,
Daş üstə daşı qalsın.

Oysandı,
Dərddən canım oysandı.
Dağda mələdim, ovçu
Vurdu məni, ov sandı.

Gözüm gözə bənd olub,
Sözüm sözə bənd olub.
Keçib eşqin zənciri,
Boynuma kəmənd olub!

Ağlama, ağlaram mən,
Yol-izi bağlaram mən.
Dönərəm oda-közə,
Sinəni dağlaram mən!

Bədirlənmiş Ay mənəm,
Gur, dəlisov çay mənəm.
Eşqə canı pay verən,
Eşqdən alan pay mənəm.

Dağıt üzə,
Aç zülfün, dağıt üzə.
Mən yarıb yar yolunda,
Döndərrəm dağı düzə.

Lap olsa da mədəni,
Tərif etsə dədəni.
Ömür boyu sən sevmə,
Özün öyən gədəni.

Anamın yaşı yüzdü,
Batmadı, qəmdə üzdü.
Sevdiklərin itirdi,
Yerinə dərdi düzdü.

Kədərli başa heyif,
Tökülən yaşa heyif.
Namərd üçün qoyulan,
O mərmər daşa heyif.

Bax neçə yol talandı,
Boşalıb da dolandı.
Sehribazdı bu dünya,
Hər oyunu yalandı!

Yandırır nar bədəni,
Söndürmur qar bədəni.
Yarın dili danışmır,
Danışır var bədəni.

Canda islam həvəsi,
Səsim suların səsi.
Başım üstündə durub,
Tanrımızın kölgəsi.

Dəryalarda lil olar,
Ocaq yanar, kül olar.
Yarı yardan ayıran,
Barışdıran dil olar.

Eşq yolu pirdi, oğlan,
Möcüzə, sirrdi, oğlan.
Dilimiz ayrı-ayrı,
Könlümüz birdi, oğlan!

Qəmlərim qamçı oldu,
Aləmə carçı oldu.
Gur axan gözüm yaşı.
Qurudu damcı oldu.

Ov alar tərlən sardan,
Pay bölər dədə vardan.
Qorxun bir acdan olsun,
Bir də ki, dadamaldan!

Bir söz verdim, söz aldım,
Yar könlündən köz aldım.
Yetdim arzu-muraza,
Mətləbimi tez aldım.

Tanrının hikməti var,
Nadanın nifrəti var.
Aqildə ədəb-ərkan,
Sevənin ülfəti var!

İslam - Allahın nuru,
Həm arı, sudan duru.
Dünyada ən gözəl din,
Müsəlmanın qüruru!

Aşıq sinədən dərdi,
Adı dildə əzbərdi.
Öz sazı, sözü ilə,
Bizə Aydı, Ülkərdi.

Başə düşdü dən, yazdım,
Düzü düzə tən yazdım.
Aşıq Yaxşıdan yazdı,
Aşıqdan da mən yazdım!

Bir palaza bürüdüm,
Dərdi yıxdım, sürüdüm.
Atdım dərin quyuya,
Yol izini kurudüm.

Seçilmir sözü baldan,
Uzaqdı qilü-qaldan.
Sözü üzə deyəndi,
Danışmır Sadə daldan.

Nahaqdan qaç, Haqdan yox,
Haqdan yapış, taxtdan yox.
Küs, namərddən, azğından,
Tanrı yazan baxtdan yox!

Səda öz elindədi,
Şirinlik dilindədi.
Yaxşılıqdı sənəti,
Səxavət əlindədi.

Ey aşiq, asta yeri,
Aç qolu, dostu yeri.
Eşqin yolu daş-qaya,
Büdrəmə, usta yeri.

Bir ağıllı - bir ordu,
Nadan dağıdar yurdu.
Yamanlıq yaman zülmət,
Yaxşılıq gözə nurdu.

Qız gözümlün bəbəyi,
Oğul evin dirəyi.
Atam, anam - baş tacım,
Qardaş - bacı ürəyi.

Ağıllı açıqgözlü,
Xoşdiləkli, xoş sözlü,
Bir kişidi Ərdoğan,
Düşmənlərə boz üzlü!

Qab çatladar tünd sirkə,
Göz tökər artıq tikə.
Boğaza tət* deməyən,
Qalar qəm çəkə-çəkə.

Bu dünyada qayda var,
Yalnız insan darılar.
Olarlar çox deyingən,
Ərsiz qalan qarılar.

Olub qəmə sur Əli,
Bir möcüzə, sirr Əli.
Əlində Zülfüqarı,
Ağzı olub surəli.

---

* bəsdır, dayan

Səringüləm, hasarı,
Keçmə səddi, hasarı.
Mən nə lütü istəməm,
Nə də pullu yasarı!

Səringüləm, durmuşam,
Bir pusqu da qurmuşam.
Tanrıya çox şükürlər,
Ovumu da vurmuşam.

Kim sevmir ata-ana,
Səhv edir qana-qana.
Eləsi tezlik ilə,
Qalacaq yana-yana.

Səringüləm, a dağlar,
Kimsəsiz qaldı bağlar.
Düşdüm Vətəndən uzaq,
Mənim qəlbim qan ağlar.

Xeyrə dönər,
Bu sirrə, sehrə dönər.
Qala-qala şər iş də,
Axırda xeyrə dönər.

Dərdim var düyün-düyün,
Nə əl çatar, nə də ün.
Daş əriyib yox olar,
İnsan daş olar bir gün.

Bağlıdı əlim-qolum,
Qulam, qurbanın olum.
Könlümdə gül əkmışəm,
Eşqdi, cığırım, yolum.

Kim ki, mərdimazardı,
İnsanlara azardı.
Sadədə olsa hünər,
Adın daşa yazardı.

Sadə deyər, a dağlar,
Dərd var ki, sinə dağlar.
Qəriblikdə öləni,
Torpaq ağlar, daş ağlar.

Gözümüz nələr görür,
Hər yandan od püskürür.
Dünyada axıracan,
Söylə, kim səfa sürür?

Qasırğa-boran dünya,
Dağılmış, viran dünya.
Bəh-bəhlə qarşılıyıb,
Göndərən nalan, dünya.

Saçları güllü gəlin,
Suyu da lilli gəlin.
Dilintək əlin olsun,
Ay uzundilli gəlin.

Hər güldən göyçək nənə,
Dediyi gerçək nənə.
Versin xeyir-duamı,
Gəlsin ağbirçək nənə.

Kilim-gəvəli nənə,
Kirkid, həvəli nənə.
Gecə olar mürgülər,
Yatmaz nəvəli nənə.

Ey yundaraqlı nənə,
Nurlu-çıraqqlı nənə.
Süfrəsi duz-çörəkli,
Evi qonaqlı nənə.

Saf sudan duru nənə,
Evin qüruru nənə.
Əl qaldırıb Tanrıya,
Yeridər suru nənə.

Gözəl ürəkli nənə,
Sərnici, səhəngli nənə.
Qaymaq, qatıq, şor paylı,
Sağmal inəkli nənə.

Cəhrə-daraqılı nənə,
Düyçə-yumaqlı nənə.
Hər təamın dadlıdı,
Sönməz ocaqlı nənə.

Nənəm canımın canı,
Evmizin sultan, xanı.
Hər dərdə dərman tapır,
Əvəz edir loğmanı.

Əli Quranlı nənə,
Dinli-imanlı nənə.
Sevir qohum-qardaşı,
Şöhrətli-şanlı nənə.

Dili laylalı nənə,
Sözdən qalalı nənə.
Hər nəvənin ağrısın,
Yüz dəfə alı nənə.

Doğru, yalan, gerçək var,
Özü, sözü göyçək var.
Dava kəsib yatıran,
Ağsaqqal, ağbirçək var.

Yaman çox felin, dünya,
Bilən yox dilin, dünya.
De, kimə dağ çəkmədin?
Uzundu əlin, dünya!

Deməyin diz çökərəm,
Kotan kimi əkərəm.
Dərdin yükü belimdə,
Onu filtək çəkərəm.

Ovçu ovunu – izdən,
Sərraf insanı – sözdən,
Tez anlayar, tez qanar,
Arif oxuyar gözdən.

Tanrım, eylik mərdə yaz,
Salma üzə pərdə, yaz.
Bədəsil bala payı,
Sən təkcə namərdə yaz.

Dərd əlindən bezaram,
Sərgərdanam – gəzərəm.
Düşmüşəm elə dərdə,
Nə atıb, nə çözərəm.

Qürbət – viranə küncü,
Nə gül, nə ağla, inci.
Qürbətə vurğun olan,
Olar ellər gülüncü.

Yüz başı var, yüz üzü,
Tutar, tutmaz söz sözü.
Yalan sözü kim sevər?
Gözəldi sözün düzü!

Ordumuz sıralandı,
Zülmətlər çıralandı.
Yurdumuzda yağılar,
Qalmadı, uralandı.

İgid – vətənpərvərdir,
Bizə dürdü, gövhərdir.
Şəhid olub Poladım,
Adı dildə əzbərdir.

Kim unudar, kim səni?
Cantək sevdin Vətəni.
Bu dünyamız durduqca,
Yaşadar elim səni!

Uğrunda verərəm can,
Yaşa, ey ulu Turan!
Sən şöhrətli-şanlısan,
Vətənim Azərbaycan!

Ey ustad, olsun salam,
Yazdığın – gözəl kəlam.
Lap çoxdu hər yanda, bil,
Şerindən ibrət alan.

Şeirin var şahları,
Deyib söz sərrafları.
Siz bilin ki, onların,
Heç yoxdu tamahları.

Qadın bir kainatdı,
O, sonsuz bir həyatdı.
Həm dünyanın özüdü,
Həm də eşqə qanaddı.

Baxıb sevinir yağı,
Virandı könül bağı.
İnsafsızsən, ay fələk,
Çəkdin sinəmə dağı.

Boşalandı - dolandı,
Talayandı, talandı.
Bel bağlama dünyaya,
O, əqrəbdı, ilandı!

Bələdim qundağını,
Bağladım bel bağını.
Dəyişmərəm dünyaya,
Balamın dırnağını.

Xoş arzu-diləyi var,
Əyilməz biləyi var.
Yoxsa varı-dövləti,
Ağlı, saf ürəyi var!

Bala dürdü-incidi,
Hamıdan birincidi.
Yaxşısı könül açır,
Yamanı can incidi.

Şair canda yer əkər,
Oraya sözüñ səpər.
Əzizlər bala kimi,
Böyüdüb nazın çəkər.

Mərhəmət yox özündə,
Qan-qada var sözündə.
Qəlbi korsa kimsənin,
Nur da olmaz gözündə.

Şair söz zəmisidi,
Dərd-qəmin gəmisidi.
Sözlə bəzər dünyanı,
Gözəllik dəlisidi.

Qəbristanda çoxdu daş,
Hər daşa var bir sirdaş.
Açan gülü soldurur,
Daş üstündə qanlı yaş.

Dünya qəmndi-qəhərdi,
Demə dürdü-gövhərdi.
Uşaq başını qatan,
Bircə qırıq şəkərdi.

Bir solmuş gülşənəm mən,
Can evi kövşənəm mən.
Atlanan qara bəxtim,
Atından düşənəm mən!

İnad – şeytanın izi,
İnad – cəhənnəm közü.
İnad – sağalmaz yara,
Hər vaxt incidir bizi.

Önüm dərya-ümmandı,
Qasırğadı, tufandı.
Can atıram sahilə,
Dörd yan qatı dumandı.

Diri dağ,
Hər dağdan iri dağ.
Ölü dağ qarsalar,
Kül eylər diri dağ.

Ərşin dirəyi Haqdı,
Baxanlar ona baxdı.
Tanrının dərgahında,
Qurulub Şəhid taxtı.

Geyinmişəm oddan don,
Çatdır özün, quşa dön.
Sən arxanı çevirdin,
Mən çevirdim sənə yön.

O divar,
O, qaladı, o, divar.
Xalqa yanan ürəyin,
Heç sönməyən odu var.

Eşq dünyanın özüdü,
Ocağının közüdü.
Qəlbinin od-alovu,
Görən iki gözüdü.

Fələk bəzən tərs görər,
Çoxuna ah-ün verər.
Bəxtiqara insana,
Barmaq sayı gün verər.

Aşığın dili yüyərək,
Özü məclisə örnək.
Bil, boynunun borcudu,
Hər sözü düzgün demək.

Ölüm əbədi yuxu,
Oyatmaz acı - toxu.
Qaytaran olmaz geri,
Kamandan çıxan oxu.

Söz dinləyən söz anlar,
Düz mətləbi düz anlar.
Dərd çəkənin dərini,
Dərd bilənlər tez anlar.

Yox bu dərдин çarası,
Ölüm qaş-göz arası.
Əvvəl şamtək əridər,
Sonra sönər çarası.

Duzağı,
Bizə qurma duzağı.
Bir ağacda oturub,
Tərpətmə yüz budağı.

Ay Sadə, bizim dağlar,
Söhbətim, sözüm dağlar.
Yandırır ərşi-gürşü,
Atəşim, közüm, dağlar.

Dərdi məndə,
Dərdi de dərdiməndə.
Allahdan kömək yoxsa,
Neyləyər dərdli bəndə?

Nə gündü,
Nə yağışdı, nə gündü.
Eli-günü ağlayır,
Namərd deyir, nə ündü?

Səringüləm, ay mələr,
Anasızlar ay mələr.
Tanrıdan yox, bəndədən,
Nələr çəkdim, ay nələr?

Daş yaddaşı anamın,
Dağ yoldaşı anamın.
Yüz illik olan ömrü,
Göy qurşağı anamın.

Ağacda zoğal bitər,
Tez çiçəklər, gec dəyər.
Sən mənə ağıl vermə,
Mənimki mənə yetər!

Seçirəm tükdən - tükü,
Sən bildiyin – bir, iki.
Dərd dağını çəkirəm,
Çəkəmmirəm söz yükü.

Haqq tutsun diləyini,
Güldürsün ürəyini.
Halala qismət etsin,
Duzunu, çörəyini!

Üstümüzdə kölgəsi,
Görür, bilir hər kəsi.
“Allah” deyən bəndənin,
Göylərə çatar səsi.

Nə tüpürər, nə yalar,
Ər yadda belə qalar.
Olar sözün ağası,
Hamıya gərək olar!

Zəhərdi, zəydi aşım,
Qurumayır göz yaşım.
Ahım ərşə çıxıbdı,
Çatlayıb səbir daşım.

Nə zalımdı, nə fağır,
Sözdü bir dağdan ağır.
Yumşağı qan yatırır,
Sərti böldürür bağır.

Qan ağlar gözü-qaşı,
İynələr addımbaş.ı.
Var özünün bir başı,
Sözünün yeddi başı.

Sadə, zamana bax-bax,
Yaxşı - yamana bax-bax.
Aşiqi nişan alan,
Qası kamana bax-bax!

Var yellənən çuxası,
Var olan üzqarası.
Birinin əli əldə,
Birinin də yaxası!

At candan qada, getsin,
Sal, yandır oda getsin.
Ver yellərə aparsın,
Qoy batsın suda, getsin!

Dincəlməz, dinər eşqim,
Aşıqlər yenər eşqim.
Vəfalı yardan ötrü,
Dağları dələr eşqim!

Sözdür ağlın zəmisı,
Var dənlisi, dənsizi.
Dənsiz yox olub gedər,
Yerdə qalar dənlisi.

Pis söz qəlbə tez dəyər,
Verər qüssə, qəm, qəhər.
Bil ki, onun yanında,
Təsirsizdi, zəy, zəhər.

Dərd əlindən mələrəm,
İmkan olsa gələrəm.
Fələk verdiyi qəmi,
Təpəsinə ələrəm!

Düzü sürüyür yalan,
Zalımda olmur iman.
Yamanlıq kölgəsində,
Yaşamaz, ölər inam.

Hamı deyir sənə can,
Qazanmısan şöhrət-şan.
Məhəmməd Pur İsmayıl,
Özünü Vətəndə san!

Sevir Vətən, dövləti,
Qazi, Şəhid, milləti.
Mənim bacım Münəvvər,
Qazanıb el hörməti.

Ustad Aşıq Tərmeyxan,
Qazanıbdı şöhrət-san.
Çalışıbdı el üçün,
Sadə deyir ona can!

Bilir söz qüdrətini,
Yazır öz hikmətini.
Brilyant Atəş xanım,
Çox sevir millətini.

Seçir hər bir avazı,
Sevir baharı-yazı.
Könüllər şad etməkdı,
Sehranmızın murazı.

Uyan fitnəyə, felə,
Dost olar şeytan ilə.
Can-can deyib hamıya,
Gizlində qurar tələ.

Dan söküldü, gün doğdu,
Nuru zülməti boğdu.
Girib küncə-bucağa,
Haqqı gizləyən çoxdu.

Hikmətlə dolu qardaş,
Sevir Haqq yolu qardaş.
Bizim arzu-muradın,
Qanadı, qolu qardaş.

Kim sevir bu Vətəni,
Bil ki, sevir o məni.
Xatirəm gələr yada,
Seyr etsəniz gülşəni.

Kim unudar, kim səni?
Cantək sevdin Vətəni.
Bu dünyamız durduqca,
Yaşadacaq el səni!

Qəlbimi qəmlər aldı,
Canımda odu qaldı.
Şəhid oldu Poladım,
Dağ boyda adı qaldı!

İgid, vətənsevərdi,
Döyüş yolu hünərdi.
Şəhid oldu Xudayar,
Adı dildə əzbərdi.

Eldən aralı varmı?
Başı qaralı varmı?
Qardaş-bacısı ölən,
Məntək yaralı varmı?

Qəfəsdəki aslana,
Qürbətdəki insana,
Heyfim gəlir, neyləyim?
Qalıram yana-yana.

Sulardan duru İnci,
Göylərin nuru İnci.
Şikəstənin şahısan,
Tacını qoru, İnci!

Əzəldən özü inci,
Elimin sözü İnci.
Yoxdu tay-bərabərin,
Gözəllər gözü, İnci!

Hər bir işi yamandı,
Ömür yolu dumandı.
Qan çanağı gözləri,
Qasırğadı - tufandı.

Eli Azərbaycandı,
Naxışı kəhkəşandı.
Kəlağayı əzəldən,
Dilimizdə dastandı.

Kəlağayı al, yaşıl,
Baxanda göz qamaşır.
Mən ona yaraşıram,
O da mənə yaraşır.

Bağda bülbül oxudu,
Güldən çələng toxudu.
Mən qırmızı donluyam,
Kəlağayım noxudu.

Kəlağayı butalı,
Tanrımızdan ətalı.
Gözəllərin üzünə,
Kəlağayı nur salı!

Baramanın barıdı,
Safdan safdı - arıdı.
Bizim bu kəlağayı,
Qız-gəlinin yarıdı!

Mənim əlvən ipəyim,
Qönçə gülüm, çiçəyim.
Dünyada adı bəlli,
Kəlağayı örpəyim.

Sanki ulduz - hilaldı,
Yurdu qədim Basqaldı.
Kəlağayımız bilin,
Bahar-yaza misaldı.

Göydə Günəş, Aydı o,
Ulduzlara taydı o.
Sadəyə xoş xatirə,
Tanrımızdan paydı o.

Kəlağayı baş tacı,
O, hamının amacı.
Alıb yığdı, doymadı,
Sadə də bir möhtacı.

Qəm yüklü bir karvanam,
Dərd bağında bağbanam.
Ov yerimdi dərd dağı,
Bir alıcı tərланam.

Dağ başını qar alar,
Bağban bağdan bar alar.
Yetim bağbansız bağtək,
Günü-gündən saralar.

Saf, təmiz insan mənəm,
Arzuma çatan mənəm.
İldırımək söz oxun,
Göydəcə tutan mənəm.

Qatlansın dizin, dünya,
Qalmasın izin, dünya.
Məni odda yandırdın,
Odsuz yan, özün, dünya!

Can verərəm daşına,
Dözmərəm göz yaşına.
And içərəm, Allahım,
Mən Vətənin başına!

Bilinmir yaşın, Vətən,
Əyilməz başın, Vətən!
Ömrün güllü yaz olsun,
Gül açsın daşın, Vətən!

Səringüləm, a dağlar,
Fələk yolumu bağlar.
Qəm-kədər in əlindən,
Hər gün gözü m qan ağlar.

Göylərə yetər eşqim,
Səp yerə, bitər eşqim!
Min düşməni kül eylər,
Tək bircə Vətən eşqim!

Dünya, səndə sitəm var,
Say-hesabsız dərd-qəm var.
Ölənəcən sağalmaz,
Ürəyimdə zədəm var.

Su dağı yalar gedər,
Torpağı alar gedər.
Fələk bizi fənd ilə,
Toruna salar gedər.

Bağban bağda kəsər gül,
Əsər yarpaq, əsər gül.
Görməsə gül bülbülü,
Tez inciyər, küsər gül.

Qocalanda səs batır,
Dil qocalmır, söz atır.
Azalır gözün nuru,
Qəlbin nuru hey artır.

Ana dərdi,
Qoçaq ana da ərdi!
Çəkdi bala zəhməti,
Barını ana dərdi.

Vətən – torpaq, ana – sər,
Vətən oğlu – igid ər!
Əldə bayraq, zəfər çal,
Qır düşməni, yerə sər!

Coşqun çaylar ilhamı,
Şeirdi nəfəs, canı.
O ustadım İladi –
Söz mülkünün sultanı!

Göydə uçan quş olam,
Qəfil oxa tuş olam.
Qürbətdə gül olunca,
Vətənimdə daş olam.

Aşkarda öydü məni,
Daldada söydü məni.
Fələk dərd - qəm yağdırdı,
Dolutək döydü məni.

Ələ dəydi yar əli,
Eşqdən oldum mən dəli.
Kirpiylə oxladı,
Qaldım qəmli-qüssəli.

Gül də sən,
Çəmən də sən, gül də sən.
Dilin quruyar sənin,
Ağlayana gül desən?!

Aşıq elə bağlıdı,
Bülbül gülə bağlıdı.
Dağ-təpəni yel tutar,
Dərə selə bağlıdı.

Zeynəb ana – pir ana,
Minnətdarlıq biz ona.
O, anadır Şəhidlər
Vaqif ilə Mehmana!

Eyləyib məni naçar,
Baxışı alov saçar.
El-obada sevilər,
Öyüdlə müşkül açar.

Oğlum igidlər xası,
Eldən gəlir sədası.
Ətəyindən tutdular,
Tutulmadı yaxası!

Qapımı hey kəsdirir,
Ürəyimi əsdirir.
Səhər, axşam, günorta,
Kədər məni küsdürür.

Aşıqlar, ay ozanlar,
Hər müşkülü çözlər!
Cənnət yeriniz olsun,
Bir iş qoşub-düzlər!

Ayaq altı qazanlar,
Xeyri şərə yozanlar,
Cəhənnəmdə yansınlar,
Əhd-peymanı pozanlar!

Qəmin qalası mənəm,
Gültək solası mənəm.
Dünyamızın ən nalan,
Ağlar balası mənəm!

Qəm evi, dərd hasarı,
Can qaçır dərddə sarı.
Nakam olsəm, cismimi,
Kəfən yox, dərddə sarı!

Talenin gözü dönsün,
Ocağı, közü sönsün.
Yarı yardan eylədin,
Bəxtinin üzü dönsün!

Get, tap, ara yaylığı,
Qoydun hara yaylığı?
Şəhidlər ölməz, ana,
Örtmə qara yaylığı!

Dərd qəlbin deşən ağlar,
Od düşər, kövşən ağlar.
Yarı yolda bəxtinin,
Adından düşən ağlar.

Aman fələk, dad fələk,
Almısan pis ad fələk!
Mən içdiyim içkidən,
Gəl, özün də dad, fələk!

Bu baqqal yol azandı,
Yuxuları yozandı.
Ölülərin borcunu,
Dirilərə yazandı.

Gah gülüb, gah ağlaram,
Qarnıma daş bağlaram.
Vətənə xor baxanın,
Sinəsini dağlaram!

Babada hümmət olar,
Nəvədə xidmət olar.
Allahın bol ruzisi,
Nəvəyə qismət olar.

Var bazarda çul alan,
Arvadı bir qul alan.
Qızı gözü görməyib,
Kül tərənə, dul alan!

Cığırım – izim qalar,
Ocaqda közüm qalar.
Mən gedərəm dünyadan,
Bir qatar sözüm qalar!

İncimədim özündən,
Əyrisindən, düzündən.
Hey qaldırdı, düşmədim,
Bu dünyanın gözündən!

Sel canlar alar gedər,
Torpağı yalar gedər.
Fələk bizi balıqtək,
Toruna salar gedər.

Dəli-divanə mənəm,
Küskün, biganə mənəm!
Dərd başına dolanan,
Yanan pərvanə mənəm!

Pisdən pislük götürmə,
Evə haram gətirmə!
Nə abır, nə həyanı,
Nə duz-çörək itirmə!

Hər işin zordan olsun,
Döşəyin qordan olsun!
Ay namərd, görüm sənin,
Yorğanın qardan olsun!

Gəzdim eşqin bağını,
Çəkdim dərdin dağını.
Qalmadı, qəm əridib,
Ürəyimin yağını.

Mən dərdi atammadım,
Bazarda satammadım.
Mən hamıyla dil tapdım,
Dərdimlə tapammadım.

Arının şanı qardaş,
Könlümün xanı qardaş.
Candan əzizsən mənə,
Canımın canı, qardaş!

Qəm dünyaya çalası,
Əskik olmur bəlası.
Yenilməzdi, ay ellər,
Dərdim qəmin qalası!

Bilin ki, mən Sadəyəm,
Asudə, azadəyəm.
Vətən üçün hər zaman,
Ölməyə amadəyəm*.

Dövlət məndə, var məndə,
Qeyrət məndə, ar məndə.
Var fələyin min dərdi,
Hər növündən var məndə.

---

* hazıram

Bu mənəm – başıdaşlı,
Qurumaz – gözüyaşlı.
Bəxtimi cin bağlayıb,
Qarğayıb uzun saçlı.

Hər yetən canım olmaz,
Suyu tök, quyu dolmaz.
Yüz min gədə qızından,
Tək bircə xanım olmaz!

Bu dərə, qəmli dərə,
Dərdli-ələmli dərə.
Açıla gül-çiçəyi,
Yar gəlib nəmli dərə.

Dağlar yolu,
Sel gələr bağlar yolu.
Özü getməz, bu Sadə,
Böyüyə saxlar yolu.

Ağacda nar qaldımı,
Şirin-şəkər, baldımı?
Danış, səsini duyum,
Yoxsa, dilin laldımı?

İnci olar–dürr olar,
Saf insanlar pir olar.
Eşqə düşən gözəl qız,
Gül-çiçəklə bir olar.

Mən huriyəm, pəriyəm,
Gözəllərin səriyəm.
Eşqli bəndələr bilir,
Aşıqlərin piriyəm!

Sorağımdı, səsimdi,
İkisi həvəsimdi.
Azərbaycan ürəyim,
Borçalı nəfəsimdi!

Qaralar gey, göy bürün,
Daşda, qayada sürün.
Allah kəsib-doğrasın,
Gödəlsin uzun ömrün!

Bağçalar dolu çiçək,
Biri-birindən göyçək.
Axtar, ara, tayın tap,
Mənim yaxamdan əl çək!

Qar-boran başı dağın,
Çatılıb qaşı dağın.
Bilən yoxdu dünyada,
Neçədir yaşı dağın.

Göz üstündə qaşa bax,
Kırpik altda yaşa bax.
Bu taleyə, qismətə,
Başa düşən daşa bax.

Yar deyib qan eylərəm,
Canı qurban eylərəm.
Ağlayıb göz yaşım la,
Düzü yarğan eylərəm.

Bağlı-barsız dünyadı,
Yaman arsız dünyadı!
Talanır malı-mülkü,
Dostsuz, yarsız dünyadı!

Bağımda yoxdu barım,
Varımdı dostum, yarım.
Nə malım var, nə mülküm,
Yardı dövlətim, varım!

Ey asta əsən külək,
Səbrimi kəsən külək.
Bir yol göstər, neyləsin,
Yarından küsən, külək?

Su gəlsin, arx dolansın,
Hərlənib çarx dolansın.
Ağır otur, batman gəl,
Başına xalq dolansın!

Bir söz söylə, söz olsun,
Danışmağa üz olsun.
Anaya bax, qızı al,
İlqarında düz olsun!

Bu meydan kəl yeridi,
Bu yarpaq sel yeridi.
Dara düşdü mərd igid,
Köməyə el yeridi.

Ağıl qalmadı sərdə,
Üstümə gəlhagəldə.
Tutdum ər yaxasından,
Gördüm öz yaxam əldə.

Tər salıbdı,
İşləyib tər salıbdı.
Sadə bilgisiz deyil,
Ustaddan dərs alıbdı.

Bax gözdən dərd oxunu,
Mərd atmaz dərd oxunu.
Namərd könlüm şumlayıb,
Səpibdi dərd toxumu.

Bayatı qəm yeridi,
Bəxtimin kəm yeridi.
Atam bayatı dedi,
Gözümə nəm yeridi.

Bayatı ürək barı,
Həm atam yadigarı.
Güldürüb, gah ağladıb,
Həmişə dostu-yarı!

Arif bu sözü qana,
Çatdıra hər insana.
Nadanlar meydanında,
Söz almaz ər dəhana.

Tanrının kərəmi var,
Əlində qələmi var.
Haqqa nahaq deyənin,
Sitəmi – ələmi var.

Yaşadır inam məni,
Aldatmır güman məni.
Haqq yolunda saxlayır,
Qoruyur iman məni.

Ağıldan,
Ağıl üstün ağıldan.
Var zülməti nur edən,
Dərk eylə sən, yaxşı qan.

Bağlanıb yolum mənim,
Qanadım – qolum mənim.
Edir başa ağılıq,
Qapımda qulum mənim.

Vaxt, zaman yelə dönüb,
Can viran elə dönüb.
Damcılayan göz yaşım,
Bir coşqun selə dönüb.

Heç zaman demə hədyan,
Yaman söz qaraldır qan.
Yaxşı söz deyən kəsə,
Sadənin canı qurban!

Gəl atma dərd oxunu,
İlmətək dərd toxunu.
Şumlayıb könül bağım,
Yar səpdi dərd toxumu.

Gələ yüzü, qaynana,
Deyə düzü, qaynana.
Heç görmədim doğulan,
Qurddan quzu, qaynana!

Yoxdu noğlun, qaynana,
Qoçun, toğlun, qaynana.
İp sal başına, gəzdir,
Səydi oğlun, qaynana!

Düz olan düzə dəyməz,
Söz var ki, sözə dəyməz.
Yığsalar yalanları,
Mini bir düzə dəyməz!

Ağı seçin qaradan,
Deməyin pul-paradan.
Kömək olsun bizlərə,
Yalvarıram Yaradan!

Sadə, olar qar dərdin,
Edə namus, ar dərdin.
Bəxtin dönə Günəşə,
Tez əriyə qar dərdin!

De, sevdiyin ərdimi,
Meydanda kəl, nərdimi?
Könlünə sevgi əkib,
Nübarını dərdimi?

Bənzər kövhər - lələ söz.
Düşməz heç vaxt ələ söz,
Ərşi-gürşü axtarın,
Tükənməyib, hələ söz.

Eşidin yaxşı bilin,
Kəsənlər oğru əlin.
Tutsanız söz oğrusu,
Onun kəsin dilini.

Laylalar, oxşamalar

Ay balam, Ülkər balam,
El dərdi çəkər balam.
Üzər yağı boynunu,
Gözünü tökər balam!

Balam bağların barı,
Yanağı Göyçay narı.
Toyunu qismət eylə,
On iki imam, Tanrı!

Böyü, gözümün nuru,
Sinəsi saz-söz dolu.
Xudam, göstər sən ona,
Ərənlər gedən yolu!

Ay balamın balası,
Ürəyimin parası.
Özü dağların qarı,
Atası qazan qarası.

Balam evin dirəyi,
Nənəsinin ürəyi.
Əsirgəmə, Allahım,
Et balama köməyi!

Qızım kəklik, turacdı,
Qara, qıvrım, gur saçdı.
Şükür sənə, ey Xuda,
Addım atdı, dil açdı!

Ay saçı güllü balam,
Ay tuti dilli balam.
Ağır ötür, batman gəl,
Ey ağır elli balam!

Nəvəm evin dirəyi,
Yerə gəlməz kürəyi.
Özü çox diz qatlayıb,
Heç qatlanmaz biləyi!

Layla, canım parası,
Layla, gözüm qarası.
Sən oldun, ömrüm-günüm,
Hər dərdimin davası!

Layla, gözümün nuru,
Layla, ömrümün yolu.
Bu balamın ürəyi,
Axan saf sudan duru.

Ay lilparım, yarpızım,
Saçları ipək qızım!
Tanrının özü olsun,
Atana kömək, qızım!

Bürçüm, hasarım, qalam,
Atası əsgər balam.
Yağı düşməən önündə,
Sinəsi səngər balam.

Tanrı, qoru balamı,
O, könlümün hayanı.
Hər ikisi göz nurum,
Vətən balamın canı!

Ay nənəmin nəvəsi,
Süd qoxulu nəfəsi.
Tezcə böyüt, Allahım,
Səngərdən gəlsin səsi!

Sev torpağı, Vətəni,
Könül qurub tikəni!
Sənsən qolum-qanadım,
Ay ömrümün yelkəni!

Düşməyə çəpər balam,
Ev yıxmaz, tikər balam!
Yağını diz çökdürər,
Hey çalar zəfər balam!

Səni verənə şükür,
Könül görənə şükür!
Gözləyirdik qız yolu,
Oğul verənə şükür!

Verən, bunun payını ver,
Oxnu verdin, yayını ver.
Qol-budaqlı olsunlar,
Kərəm eylə, tayını ver!

Bağımızda gül qızım,
Açıb təzə gül, qızım.
Bayram edib sevinək,
Gəlsin təzə il, qızım!

Layla, canımda canım,
Layla, denim - imanım.
Mışıl-mışıl yat balam,
Keşikdə mən dayanım!

Layla, düşmən toxmağı,
Ocağımın çaxmağı!
Tezcə dilin açılsın,
Öyrən yazıb oxmağı.

Layla, toyunu görüm,
Böyü, boyunu görüm!
Yanında dost-yoldaşla,
Yaxşı xoyunu* görüm.

Yox yatmağa həvəsi,
Evi götürüb səsi.
Qoxuyur bil, müşk-ənbər,
Balamın gül nəfəsi!

Layla, hasarım, qalam,
Layla, ağıllı balam!
Gözunə yuxu getsin,
Mən də bir nəfəs alam.

Layla, evim çırası,
Layla, balam balası.
Müşk-ənbərdi nəfəsin,
Yanağın dağ lalası.

---

* xasiyyət

Layla, qolum, qanadım,
Layla, ünvanım, adım.
Buz bağlamış evimdə,
Oldun ocağım, odum!

Layla dedim, yat bala,
Yuxuna bal qat bala.
Dar günündə nənənin,
Tez hovuna çat bala!

Layla, igid, ər balam,
Hamılardan sər balam!
Qoy desinlər adına,
El içində nəər balam!

Layla, gülüm, bülbülüm,
Layla, saçı sünbülüm.
Bir söz desən birinci,
Mən eşidim, mən bilim.

Layla, huri - mələyim,
Arzu, istək, diləyim.
Gözəl nə var dünyada,
Qundağına bələyim!

Ahular mələr, balam,
Mən gördüm nələr, balam?
Danışsam, dəli bilib,
El mənə gülər, balam!

Layla, odum - ocağım,
Layla, dolu bucağım.
Şükür sənə, ya Rəbbim,
Boş qalmadı qucağım!

Layla, dağda maralım,
Layla, səbrim-qərarım.
Eldə ad al, xalı sal,
Dərd-bəlanı mən alım.

Layla, ağzımda dilim,
Layla, yurd, yuvam, elim.
Tək qoyma məni heç vaxt,
Əlində olsun əlim!

Layla, nogulum, qəndim,
Min şəhərim, min kəndim.
A mənim dövlət-varım,
Sənsən hasarım, bəndim!

Layla, düşmən çəpərim,
Göylərdə Ay, ülkərim.
Yağlara qarşı dur,
Sən ol mənim sipərim.

Layla, süfrəmin duzu,
Layla, qızımın qızı.
Evimə sən gətirdin,
Bin-bərəkət, bol ruzi.

Layla, mənim mələyim,
Layla, duzum, çörəyim.
Allah versin bəxtini,
Sənsən vuran ürəyim!

Layla, gözüümün nuru,
Layla, sulardan duru.
Tez böyü, ürək param,
Əsgər ol, Vətən qoru!

Can-ciyərim, ay anam,
Göydə Günəş, ay anam.
Laylanı çal qoy yatım,
Ağırdı il-ay, anam!

İÇİNDƏKİLƏR:

Ön söz.....	3
Cinas bayatılar.....	7
Bayatılar.....	64
Laylalar, oxşamalar.....	152

Səringül Sadə

Bayatı dan yeridir

“Elm və təhsil” nəşriyyatının direktoru:
İNAL MƏMMƏDLİ

Dizayner: Zahid Məmmədov
Texniki redaktor: Rövşanə Nizamiqızı

Çapa imzalanmış 18.06.2025
Şərti çap vərəqi 10,5. Sifariş № 305
Kağız formatı 60x84 1/16. Tiraj 500

Kitab “Elm və təhsil” nəşriyyat-poliqrafiya
müəssisəsində nəşr olunmuşdur.
E-mail: elm.ve.tehsil@mail.ru
Tel: 497-16-32; 050-311-41-89
Ünvan: Bakı, İçərişəhər, 3-cü Maqomayev 8 /4

